

Voortgangsrapportage
Programma Vernieuwing Toezicht
najaar 2009

Inspectieraad
december 2009

Inhoudsopgave

1. Inleiding

2. Resultaten in de domeinen

- 2.1 Verbetering toezichtkwaliteit: belangrijkste resultaten
- 2.2 Kwantitatieve toezichtlastreductie
- 2.3 Eindevaluatie vier afgeronde domeinen

3. Resultaten gezamenlijke thema's Vernieuwing Toezicht

Streeflijn 1. Modernisering en kwaliteit

- 3.1 e-Inspecties
- 3.2 Professionalisering
- 3.3 Communicatie
- 3.4 Europese dimensie
- 3.5 Monitoring

Streeflijn 2. Taakoverdracht en expertisebundeling

- 3.6 Samenwerking met gemeenten en overige toezichthouders
- 3.7 Strategie en instrumentele kaders
- 3.8 Bedrijfsvoering

Streeflijn 3. Regelgeving en beleid

- 3.9 Effectmeting
- 3.10 Wisselwerking met beleid

4. Resultaten Vernieuwing Toezicht bij rijksinspecties (niet limitatief)

Bijlagen

Bijlage 1	Kwalitatieve resultaten Vernieuwing Toezicht domeinen
Bijlage 2	Kwantitatieve toezichtlastreductie domeinen
Bijlage 3	Domeinen: resultaten in periode 1 april tot 1 december 2009
Bijlage 4	Eindevaluatie vier afgeronde domeinen
Bijlage 5	Stand van zaken toezeggingen Algemeen Overleg Vernieuwing Toezicht 24 september 2009
Bijlage 6	Afkortingen

1. Inleiding

De Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht, najaar 2009, van de Inspectieraad beschrijft de behaalde resultaten en ontwikkelingen binnen de domeinen en gezamenlijke thema's voor de periode 1 april tot 1 december 2009.¹ De voortgangsrapportage geeft onder meer inzicht in de (prognose van de) toezichtlastreductie binnen de domeinen. Daarnaast gaat deze rapportage ook in op de resultaten die de rijksinspecties buiten deze domeinen in het kader van Vernieuwing Toezicht boeken.

Vernieuwing Toezicht staat voor 'meer effect, minder last'. Rijksinspecties werken aan de verbetering van de kwaliteit van inspecties door professionalisering en tegelijkertijd aan het reduceren van de toezichtlasten. Dit is geen gemakkelijke opgave, temeer daar de inspecties ook een personeelstaakstelling moeten realiseren, terwijl bij incidenten vanuit de media en de politiek vaak om meer toezicht wordt gevraagd. Bij incidenten wordt ook nadrukkelijk naar rol en verantwoordelijkheid van inspecties gekeken. Burgers willen kunnen vertrouwen op goed toezicht, burgers willen dat inspecteurs de rotte appels aanpakken.

Het programma Vernieuwing Toezicht heeft voortgang geboekt: vier domeinen zijn met succes afgerond, er wordt met vele (rijks- en andere) inspecties samengewerkt, er worden meer afgestemde inspectiebezoeken afgelegd, er is sprake van minder dubbele uitvraag, er wordt steeds meer selectief geïnspecteerd. Ook is er voortgang bij de gezamenlijke programma's: veel inspecteurs bezochten de Dag van de Inspecteur, de vernieuwde website www.inspectieloket.nl is in de lucht, het generiek Digitaal Dossier Bedrijven en Instellingen gaat van start.

Uit een rapport van de OESO naar een vergelijkend onderzoek van 15 EU-lidstaten komt voor Nederland naar voren dat:²

- Nederland voorloopt bij het vroegtijdig betrekken van naleving en handhaving bij het proces van regelgeving. De Tafel van Elf is ook voor andere landen van grote betekenis geweest. Het concept van risicogericht handhaven, ook in gemeenten, is een ander uitvoerig getest instrument;
- De instelling van de Inspectieraad ter bevordering van de nieuwe aanpak een succesvolle stap is geweest;
- Het programma Vernieuwing Toezicht ambitieus is en behoorlijk specifieke doelstellingen heeft.

In een brief van de Wereldbank (2 oktober 2009) aan de voorzitter van de Inspectieraad wordt de Nederlandse aanpak op gebied van vernieuwing van toezicht van bijzonder belang genoemd, vanwege "its overall balanced focus (combining burdens reduction and improving enforcement and compliance), and of its implementation through a coordination council."

Maar er zijn ook punten van zorg: de achterblijvende toezichtlastreductie in de domeinen, evenals de hoge toezichtlasten op lokaal niveau. De Tweede Kamer vraagt om meer resultaten op dit gebied.³ De achterblijvende toezichtlastreductie bij de domeinen was voor het Adviescollege administratieve lasten (Actal) aanleiding te adviseren dat vakdepartementen expliciet betrokken moeten worden bij de opgave voor reductie van toezichtlast.⁴ De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) steunt die visie: de Inspectieraad als collectief kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor de 25% reductie toezichtlasten; hiervoor zijn de eerstverantwoordelijke inspecteurs-generaal en de vakdepartementen aan zet.⁵ Om daadwerkelijk in 2011 25% reductie te realiseren heeft het kabinet besloten dat de staatssecretarissen van Economische Zaken (EZ) en Financiën de toezichtlastreductie voor bedrijven actief zullen volgen en zo nodig ondersteunen. De Regiegroep Regeldruk Bedrijven is samen met de Inspectieraad in het najaar van 2009 gestart 'vermindering toezichtlasten' op de agenda van de departementen te plaatsen en hen hierop aan te spreken.

¹ Voortgangsrapportage najaar 2009 is het vervolg op de Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht, voorjaar 2009 die door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 16 juni 2009 naar de Tweede Kamer is gestuurd.

² Better Regulation in Europe: an assessment of regulatory capacity in 15 member states of the European Union: Better Regulation in the Netherlands; OECD (2009).

³ Algemeen Overleg administratieve lasten d.d. 2 september en Vernieuwing Toezicht d.d. 24 september 2009.

⁴ Actal: 'Vernieuwing Toezicht: van inspanning naar resultaat'; 8 juni 2009.

⁵ 4^e Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht, 14 september 2009.

Op initiatief van de Inspectieraad heeft de minister van BZK de evaluatie van de Inspectieraad vervroegd in gang gezet.⁶ De minister BZK informeert de Tweede Kamer gelijktijdig met deze voortgangsrapportage over het nieuwe samenwerkingsmodel dat de rijksinspecties in de toekomst hanteren. Dit model gaat onder meer in op de toedeling van politieke verantwoordelijkheden met betrekking tot de vernieuwing van het toezicht, evenals op de verantwoordelijkheden met betrekking tot de vermindering van toezichtlasten.

Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 een overzicht van de belangrijkste resultaten binnen de domeinen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de resultaten en activiteiten binnen de inhoudelijke thema's die de Inspectieraad in het kader van het programma Vernieuwing Toezicht in gang heeft gezet. Hoofdstuk 4 besteedt aandacht aan ontwikkelingen en activiteiten die door afzonderlijke rijksinspecties (niet limitatief) worden ondernomen en evenzeer aan de vernieuwing van het toezicht bijdragen.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de kwalitatieve resultaten bij domeinen, geordend naar de doelen van Vernieuwing Toezicht. In bijlage 2 is de kwantitatieve toezichtlastreductie in domeinen opgenomen. Bijlage 3 geeft voor de 18 domeinen inzicht in de voortgang. De eindevaluaties van vier afgeronde domeinen is in bijlage 4 opgenomen. In bijlage 5 is de stand van zaken opgenomen van de toezeggingen die de minister van BZK tijdens het Algemeen Overleg Vernieuwing Toezicht op 24 september 2009 heeft gedaan. Bijlage 6 ten slotte betreft een lijst met afkortingen.

⁶ Kamerstukken II, 2008-2009, 31 701, nr.14.

2. Resultaten in de domeinen

Dit hoofdstuk beschrijft zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve resultaten binnen de domeinen. Kwalitatief gezien wordt bij de domeinen voortgang geboekt, vooral bij het afstemmen van inspectiebezoeken, oog- en oorfunctie voor elkaar regelen of het toepassen van signaaltoezicht. Ook selectief inspecteren en gezamenlijk of afgestemd risicoanalyses uitvoeren - veelal samen met de branche - vindt bij domeinen steeds meer plaats. Op gebied van reductie toezichtlasten is het afgelopen half jaar in geringe mate voortgang geboekt, de prognose voor de toezichtlastreductie in 2011 komt vooralsnog op 8% uit. Ingegaan wordt op diverse maatregelen om dit percentage richting 25% te krijgen.

2.1 Verbetering toezichtkwaliteit: belangrijkste resultaten

Voortgang en resultaten in de domeinen zijn samengevat in de tabel van bijlage1. De tabel geeft een overzicht van nieuwe ontwikkelingen in aanvulling op de Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht voorjaar 2009. Voor het jaar 2009 zijn - geordend naar de doelen Vernieuwing Toezicht - de volgende resultaten geboekt:

a) *Selectiever*

De meeste domeinen zijn overgestapt naar selectief toezicht, bijvoorbeeld door gezamenlijke of afgestemde risicoanalyses. Zo zijn in het domein Binnenvaart op basis van een gezamenlijke risicoanalyse met zes partijen, vier risico's vastgesteld waar het toezicht op wordt gericht.

b) *Vertrouwen*

Vertrouwen, mits verdiend, is de basis van toepassing van systeemtoezicht. In de domeinen Recreatie/attractieparken, Recreatie/dierentuinen, Chemie en Afval wordt systeemtoezicht toegepast. Bij Recreatie/attractieparken worden de inspecties bijvoorbeeld per bedrijf afgestemd op de mate waarin met kwaliteitssystemen wordt gewerkt. Hiermee wordt bereikt dat goed nalevende bedrijven minder toezichtlast ondervinden. De reactie van bedrijven op het toepassen van systeemtoezicht is over het algemeen positief.

c) *Professioneler*

Naast de activiteiten van het programma Professionalisering werkt men ook in de domeinen gericht aan de professionalisering van de inspecteurs.

- Het domein Chemie rapporteert dat inspecteurs bij Chemelot professioneler en deskundiger optreden en dat er in de regio Rijnmond sprake is van verbetering van de transparantie en snelheid van het inspectieproces.
- Het domein Zeehavens heeft een opleidingsplan gevaarlijke stoffen voor de Douane in ontwikkeling.

Met de 'digitale herinspectie' kan een horecaondernemer, nadat er een waarschuwing is opgelegd, via Internet aangeven op welke wijze de overtreding is opgelost. Hiermee worden zowel een herinspectie als herinspectiekosten afgewend die de ondernemer anders in rekening gebracht zouden worden.

d) *Afgestemde/gezamenlijke inspectiebezoeken, oog- en oorfunctie, één rapportage e.d.*

In alle domeinen wordt gewerkt met afgestemde inspectiebezoeken, bijvoorbeeld door een oog- en oorfunctie voor elkaar, schrijven gezamenlijke rapportages of inspectieprogramma's. Voorbeelden:

- Domein Recreatie/attractieparken heeft gezamenlijke inspecties uitgevoerd met de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA), Arbeidsinspectie (AI) en gemeenten;
- Domein Land- en tuinbouw past signaaltoezicht toe met gemeenten en waterschappen;
- De AI heeft toezicht op de Arbeidstijdenbesluit vervoer bij Eigen vervoerders overgedragen aan de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW);
- In het domein Zeehavens worden havenmeesters van Amsterdam en Rotterdam bevoegd toezichthouder in het kader van de Wet voorkomen verontreiniging door schepen. Ook is in dit domein voor inspecties op lading de inrichting van een gezamenlijk regio- en selectiecentrum bij de Douane gestart. Voor inspecties op zeeschepen wordt ook een dergelijk centrum (door de havenmeester) ingericht.

- In het domein chemie zijn in drie pilotgebieden afgestemde inspecties uitgevoerd door een tiental diensten. De andere provincies zijn bezig dat op te zetten.

In het domein Railverbindingen wordt eind 2009 de IVW medebevoegd voor de Arbeidsomstandighedenwet met betrekking tot aanrijdgevaar bij werkzaamheden aan het spoor. Inspecteurs van IVW Rail kunnen dan bij inspecties op grond van de Spoorwegwet ook handhavend optreden bij onveilige situaties tijdens werkzaamheden aan het spoor. Dit verhoogt de veiligheid zonder toename van toezichtlast.

e) Gegevensuitvraag, communicatie en nalevingshulp

- Een belangrijke ontwikkeling is de vernieuwde website www.inspectieloket.nl waarmee alle rijksinspectiesites tegelijkertijd doorzocht kunnen worden. (Zie ook § 3.3).
- Dit najaar worden door de start van het Generiek Digitaal Dossier Bedrijven en Instellingen (Generiek DiD Bedrijven) de inspectiegegevens van de AI toegankelijk voor andere toezichthouders. (Zie ook § 3.1, §3.6 en bijlage 3 onder domein Bouwnijverheid, houtverwerkende industrie, metaal- en overige industrie).⁷
- Bij domein Zeehavens gaan de zeehavenpolitie Rotterdam en de Koninklijke Marechaussee (KMar) periodiek overleggen met de visserijsector en de landelijke cardagoorvereniging over het optimaliseren van de nalevingshulp.

Bij het domein Vleesketen wordt de methodiek CCM (Continuous Control Monitoring) momenteel uitgetest. CCM maakt digitale uitwisseling van bedrijfsgegevens naar de VWA - en in dit geval de provincie Noord Brabant - mogelijk. Met CCM kunnen inspecties vooraf betere risicobeoordelingen opstellen, daarmee onnodige lasten door uitvraag verminderen en de betrouwbaarheid van gegevens verbeteren.

f) Maximaal twee inspectiebezoeken door rijksinspecties in MKB

Zoals in de voorjaarsrapportage is gemeld is de taakstelling van maximaal twee bezoeken van rijksinspecties in het MKB al gehaald, vaak is dit zelfs minder. Met het DiD kan dit op termijn op een praktische manier worden bewaakt.

g) Stimuleren andere overheden

De domeinen waarbij de toezichtlast ook voor een groot deel door andere overheden wordt veroorzaakt hebben veel nieuwe activiteiten op gebied van samenwerking met gemeenten en provincies geïnitieerd. In het algemeen kan worden gesteld dat bedrijven minder last hebben van toezicht als gevolg van samenwerking tussen rijks- en lokale inspecties. Dit komt doordat (zie ook § 3.6):

- Inspecties beter op elkaar zijn afgestemd;
- Inspectieresultaten worden uitgewisseld ten behoeve van selectie van de slechte nalevers;
- Er minder afzonderlijke inspecties plaatsvinden omdat gemeentelijke inspecties bijvoorbeeld een oog- en oorfunctie voor rijksinspecties vervullen;
- Informatie-uitwisseling tussen lokale en rijksinspecteurs zorgt voor efficiënter toezicht.⁸

Backoffice Inspectieloket Land- en Tuinbouw van de AID wisselt controleplanningen uit met enkele tientallen gemeenten. Op basis hiervan worden mogelijke combinaties van inspectiebezoeken onderscheiden. Beoogd effect is vermindering van beleefde toezichtlasten voor geïnspecteerden.

h) Verbinding met regelgeving, beleid, internationale aspecten en strafrecht.

Zes domeinen (Levensmiddelenhandel, Binnenvaart, Zeehavens, Chemie, Afval en Kinderopvang) hebben contacten met het departement o.a. op gebied van wetswijzigingen. Vleesketen heeft contacten met Brussel in verband met toezichtlasten door EU-regelgeving.

Opschaling

Er is sprake van één nieuwe ontwikkeling met betrekking tot opschaling van innovaties. Bij domein Chemie wordt de Gemeenschappelijk Inspectie Ruimte (GIR) Vernieuwing Toezicht Chemie uitgerold naar provincies.

Mening bedrijfsleven/instellingen over enige domeinen

⁷ Verder te noemen domein Bouw enz.

⁸ Zie brochure 'Alleen ga je sneller... Samen kom je verder!'. De brochure wordt gelijktijdig met deze voortgangsrapportage naar de Tweede Kamer gestuurd.

- Horeca: Koninklijke Horeca Nederland (KHN) is redelijk tevreden, samenwerking met gemeenten moet wel concreter. KHN wil meer gemeentes betrekken en gezamenlijke risicoanalyses uitvoeren;
- Land- en tuinbouw: klanttevredenheidsonderzoek heeft tot verbeterpunten geleid;
- Recreatie: brancheverenigingen zijn tevreden over betrokkenheid bij risicoanalyses en interventiestrategie; wel uiten zij zorg over het tempo van het traject;
- Attractieparken zijn zeer tevreden over het vernieuwde toezicht van de VWA;
- Levensmiddelenhandel: het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) is voorstander van bundeling van VWA-controles met private controles;
- Wegvervoer: bedrijven hebben op dit moment andere prioriteiten dan toezichtlast;
- Zeehavens: bedrijfsleven heeft gezamenlijk jaarplan 2009 goed ontvangen. Drie vertegenwoordigers Rotterdamse haven: toezicht in Nederland goed geregeld, flexibel, goede dienstverlening en snelle processen; zonder goed toezicht verliest Nederland zijn goede naam; samenwerking met Douane goed maar te weinig coördinatie; aansluiting op Portbase is efficiënt maar vraagt grote investeringen; horizontaal toezicht heeft voordelen maar leidt niet tot minder toezicht; politieke doelstellingen spreken elkaar tegen;
- Chemie: de branchevereniging chemiebedrijven is tevreden over de aanpak, maar vraagt wel om meer snelheid. De chemiebedrijven in de pilots zijn behoorlijk tevreden over de afgestemde inspecties;
- Afval: de brancheverenigingen in de afvalsector zijn enthousiast over de landelijke brancheaanpak voor diverse categorieën afvalbedrijven;
- Bouw enz.: sectoraanpak wordt door sociale partners positief gewaardeerd;
- Kinderopvang: brancheverenigingen kinderopvang zijn enthousiast over samenwerking en risicogestuurd toezicht. Bij gemeentelijke inspecties zijn verbeteringen merkbaar.

2.2 Kwantitatieve toezichtlastreductie

Zeker vanuit het gezichtspunt van merkbaarheid is het toezicht voor bedrijven en instellingen een belangrijke bron van regeldruk. Reden voor het kabinet om in geselecteerde toezichtdomeinen een reductie van gemiddeld 25% aan toezichtlasten na te streven.

De taak om de toezichtlasten voor bedrijven voor 2011 terug te dringen met 25% ligt primair bij de rijksinspectiediensten en de vakdepartementen. (Zie de tabel van bijlage 2 voor een overzicht van de eerstverantwoordelijke inspecteur-generaal bij de diverse domeinen).

Zoals in de voortgangsrapportage voorjaar 2009 is uitgewerkt bedraagt de totale toezichtlast bij domeinen bijna € 180 miljoen. Circa € 66 miljoen komt voor rekening van toezichthouders van de andere overheden. Voor € 118 miljoen hebben de rijksinspecties een taakstelling van 25%, wat dus neer komt op € 29 miljoen.⁹

Voor vijf domeinen met de grootste toezichtlast (Horeca, Land- en tuinbouw, Vleesketen, Recreatie en Wegvervoer) is met behulp van dashboards inzichtelijk gemaakt welke maatregelen welke toezichtlastreductie in 2011 tot gevolg zullen hebben.¹⁰ Op de andere domeinen is een verkort dashboard ('best guess') ontwikkeld. De resultaten zijn samengevat in de tabel van bijlage 2.

Conclusies zijn:

- In vier domeinen zal de 25% toezichtlastreductie in 2011 ruim worden gehaald: Land- en tuinbouw (29%), Recreatie (36%), Bouw enz. (31%) en Nucleaire industrie (28%).
- Over het geheel van de domeinen komt de prognose voor 2011 vooralsnog op 8% (eerdere prognose was 7%) en is per najaar 2009 feitelijk een lastvermindering gerealiseerd van (circa) 3%.

Reductiepercentages - voor zover bekend - voor toezicht door andere overheden zijn niet in de tabel van bijlage 2 opgenomen. Genoemd kunnen worden:

- Prognose voor 2011 van 21% bij domein Binnenvaart door maatregelen genomen door de Havenmeesters;
- Stand van zaken 2009 bij domein Chemie voor de totale toezichtlastreductie (rijksinspecties en provincies samen) van 7% en prognose voor 2011 door toenemende verbeterde afstemming van ongeveer 12%;
- Prognose voor 2011 van 10% bij domein Kinderopvang o.a. als gevolg van risicogestuurd toezicht door GGD'en.

⁹ In de Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht, juni 2009, is uitgegaan van € 100 miljoen toezichtlasten op grond van rijksinspecties. Herberekening van de totale toezichtlasten vanwege een aantal technische correcties in de uitkomsten van diverse nulmetingen levert per saldo een verhoging van de totale toezichtlasten van rijksinspecties naar € 118 miljoen. De taakstelling wordt naar rato verhoogd van € 25 naar € 29 miljoen.

¹⁰ Zie Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht, juni 2009.

Vergeleken met de stand van zaken zoals gerapporteerd in de voorjaarsrapportage is het reductiepercentage voor 2009 niet en de prognose voor 2011 slechts heel licht gestegen. Dit heeft verschillende oorzaken:

- Vier van de vijf eerdergenoemde domeinen met de grootste toezichtlast (Horeca, Land- en tuinbouw, Recreatie en Wegvervoer) hebben het afgelopen half jaar geen (aanvullende) maatregelen ontwikkeld of doorgevoerd die tot wijzigingen in de gerealiseerde en/of geprognostiseerde vermindering van toezichtlasten hebben geleid.
- De overige domeinen (waar rijksinspecties slechts in beperkte mate de veroorzaker van toezichtlasten zijn en/of de toezichtlast door rijksinspecties relatief gering is) hebben wel resultaten geboekt, maar die hebben een gering effect op het totale percentage vermindering toezichtlasten.
- Bij de transportdomeinen Zeehavens en Wegvervoer wordt de toezichtlast voor een groot gedeelte veroorzaakt door EU-regelgeving (49% in het domein Zeehavens). Bij Zeehavens is reductiewinst behaald door minder stagnatie van bedrijfsprocessen door toezicht te realiseren. Tenslotte zal, net als in andere domeinen, de last voor een goed nalevend bedrijf verminderen, terwijl dat voor de sector in het geheel niet verandert (bonus-malus). (Zie voor kostenbesparingen bij domein Zeehavens ook hoofdstuk 4).
- Verder dient in ogenschouw genomen te worden dat reductie van toezichtlasten een taai proces is, dat vaak slechts over langere tijd tot zichtbare resultaten leidt. Bovendien kunnen en willen de inspecties in de tussentijd geen concessies doen aan bijvoorbeeld veiligheidsaspecten.

De grootste winst in toezichtlastreductie is in principe te halen bij de domeinen Vleesketen en Gezondheidszorg en bij Belastingdienst/Douane voor de transportdomeinen Wegvervoer en Zeehavens. Gezamenlijk kunnen deze domeinen driekwart van de te reduceren toezichtlasten realiseren. Hieronder volgt de stand van zaken van afspraken die moeten leiden tot realisering van de beoogde toezichtlastreductie. Een overzicht van verdere maatregelen door domeinen voor toezichtlastreductie is opgenomen in bijlage 2.

- Voor het domein Vleesketen (totale toezichtlasten ruim € 59 miljoen; 25% reductie betekent 50% van de te reduceren toezichtlasten) ontwikkelen VWA en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) dit najaar, in samenspraak met de branche, een nieuw toezichtmodel dat naar verwachting in de loop van 2010 leidt tot concrete voorstellen aan de EU. Voor het domein Vleesketen wordt in 2009 een extra reductie verwacht van € 410.000, oplopend tot € 860.000 in 2011. (Zie verder bijlage 3 onder domein Vleesketen).
- Het domein Gezondheidszorg (Ziekenhuizen en Zorginstellingen) levert een fors aandeel toezichtlasten voor het Rijk (€ 10,4 miljoen; 25% reductie betekent circa 9% van de te reduceren toezichtlasten). De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) realiseert geen reductie van 25% vanwege het complexe en uitgebreide veld waarop zij toezicht houdt en de politieke en maatschappelijke roep om meer toezicht. IGZ gaat zich inspannen om een hogere reductie dan 3% te realiseren door te zoeken naar additionele mogelijkheden binnen haar eigen werkwijze. (Zie verder bijlage 3 onder domein Gezondheidszorg).
- Voor de domeinen Horeca, Zeehavens en Wegvervoer overleggen de betrokken rijksinspecties samen met de vakdepartementen, Regiegroep Regeldruk en Inspectieraad op korte termijn met de Belastingdienst/Douane hoe de toezichtlast met concrete beleids- en uitvoeringsmaatregelen met 25% kan worden gereduceerd. De Belastingdienst/Douane genereert ruim € 20 miljoen toezichtlasten voor deze drie domeinen, een kwart reductie betekent circa 17% van de te reduceren toezichtlasten.

Zoals reeds in de inleiding vermeld spreken de staatssecretarissen van EZ en Financiën de betreffende vakministers nadrukkelijk aan op hun taakstelling van 25% toezichtlastreductie.

Stroomlijning van de havenverordeningen betekent aanmerkelijke vermindering van de administratieve lasten in zeehavens. In Rotterdam bijvoorbeeld vervallen daardoor circa 1.900 vergunningen en ontheffingen per jaar.

2.3 Eindevaluatie vier afgeronde domeinen

Van het oorspronkelijke aantal van 24 domeinen is een aantal geherformuleerd en samengevoegd. (Zie Werkprogramma Inspectieraad 2009). Daarnaast kon in 2008 de domeingerichte benadering in de domeinen Delfstofwinning, Railvervoer en Rampenbestrijding en crisisbeheersing en in 2009 in het domein Nucleaire industrie worden afgerond.

Een domein wordt als afgerond beschouwd als de samenwerkingsopgave in het kader van Vernieuwing Toezicht is gerealiseerd en het eindbeeld – ook volgens de branche – is bereikt. Afsluiten betekent dus níét dat de betreffende inspectie geen toezicht meer houdt op dit domein en dat er geen sprake meer zou zijn van verdergaande ontwikkelingen in het toezicht binnen het domein.

In bijlage 4 is voor de vier afgeronde domeinen een overzicht opgenomen van de behaalde resultaten, zowel kwalitatief als kwantitatief. Opgenomen is informatie over de aanvangssituatie, huidige situatie, mening van de branche en de vervolgactiviteiten.

Mening bedrijfsleven/instellingen mening bedrijfsleven/instellingen over afgeronde domeinen

- Delfstofwinning: de branche waardeert de houding, deskundigheid en open communicatie van SodM. Het gebruik van taakoverdracht spreekt aan, omdat de overheid daardoor meer eenduidig optreedt en minder toezichtlast veroorzaakt. Ook het systeemtoezicht en de goede terugkoppeling van inspectiebevindingen worden erg gewaardeerd.
- Railvervoer: het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid wordt over het algemeen positief ervaren. De stakeholders ervaren bij IVW een open houding.
- Nucleaire industrie: de samenwerking tussen toezichthouders in Petten voldoet aan de behoeften van het bedrijfsleven. De bedrijven merken dat de toezichthouders structurele aandacht geven aan de professionaliteit van de inspecteurs. Door de samenwerking tussen toezichthouders hoeft een bedrijf geen coördinator meer in te zetten voor contacten met de inspecties.

3. Resultaten gezamenlijke thema's Vernieuwing Toezicht

In dit hoofdstuk zijn de resultaten en belangrijkste ontwikkelingen uit de rapportageperiode voor de gezamenlijke inhoudelijke thema's samengevat. Ze zijn aanvullend op de ontwikkelingen uit de voorjaarsrapportage. De programma's zijn volop bezig en ontplooiën veel activiteiten, zie bijvoorbeeld e-Inspecties, Professionalisering, Communicatie, Samenwerking met gemeenten en overige toezichthouders en Toezicht met effect. Vaak kan (nog) niet over merkbare effecten worden gerapporteerd. Sommige programma's zijn immers recent gestart, zoals Toezicht met effect.

Streeflijn 1. Modernisering en kwaliteit

Streeflijn 1 staat voor gegevensuitwisseling tussen toezichthouders, houding en vaardigheden van de inspecteur, dienstverlening en communicatie, methoden van selectief toezicht, en de wisselwerking met Europese regels. De minister van Justitie draagt vanuit zijn systeemverantwoordelijkheid voor de rechtshandhaving en de minister van BZK vanuit zijn systeemverantwoordelijkheid voor toezicht bij aan streeflijn 1.

3.1 e-Inspecties

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de inspecteur-generaal IVW.

Koerswijziging

De Inspectieraad heeft om een aantal redenen gekozen voor een andere koers voor het programma e-Inspecties. Dit houdt in dat de aandacht minder nadrukkelijk wordt gericht op de ontwikkeling van generieke applicaties en meer op de ondersteuning van initiatieven van inspecties. Centrale opdracht hierbij is: "rijksinspecties ondersteunen bij de keuzes, vormgeving en inpassing van informatiseringsoplossingen die bijdragen aan de streeflijnen van Vernieuwing Toezicht." Het programma kent zes lijnen: data-uitwisseling; samenwerking in toezicht; samenwerking in bedrijfsvoering en werkprocessen; benutten van e-Overheidoplossingen; formuleren van een referentiearchitectuur; inrichten van beheerarrangementen.

De Inspectieraad is ervan overtuigd dat deze koerswijziging leidt tot een hoger en blijvender rendement.

Voortgang

Op dit moment wordt de koerswijziging uitgewerkt in een nieuw Programmakader. Tevens wordt de Projectenportfolio van het programma geactualiseerd. Daarnaast loopt een groot aantal concrete projecten voortvarend door:

- *Generiek DiD Bedrijven*: dit project heeft de basisinfrastructuur voor uitwisseling van gegevens tussen inspecties opgeleverd in overeenstemming met de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA). De AI stelt via deze infrastructuur als eerste haar data beschikbaar aan inspecteurs van andere inspecties en gemeenten. (Zie ook § 3.6). Deze applicatie kent een groeipad langs de volgende lijnen: naast bedrijfsgegevens en inspectieresultaten zullen meer gegevenssoorten worden toegevoegd; naast de AI zullen meer afnemende en leverende partijen (inspecties en andere overheidsorganisaties) worden toegevoegd; naast raadpleegfunctionaliteit zullen andere gebruiksmogelijkheden worden toegevoegd. Verder wordt de generieke inzet van het DiD ook ingezet in domeinen en samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld Grondroeders, Wegvervoer, Vleesketen, Horeca, enz.).
- *GIR BRZO*: deze applicatie is in productie. Hiermee worden systeemonderzoeken uitgevoerd bij bedrijven die vallen onder het BRZO.
- *GIR Vernieuwing Toezicht Chemie*: deze applicatie komt voort uit de GIR-BRZO en is op dit moment als pilot in gebruik in Rijnmond. Het resultaat van de pilot is dusdanig dat een verantwoorde invoering in alle provincies mogelijk is. Voor de toezichtprocessen BRZO en Chemie is besloten deze te integreren. De beide applicaties zullen deze integratie volgen.
- *Kinderopvang*: binnen dit domein lopen de volgende trajecten: GIR Kinderopvang; Landelijk Register Kinderopvang; Publiekspitaal voor burgers; uitrol naar alle Gemeenschappelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en). De pilot met de GIR Kinderopvang is positief verlopen bij een aantal GGD'en en gemeenten. Volledige uitrol zal in 2010 plaatsvinden, omdat prioriteit gegeven is aan het Landelijk Register. Betrokken zijn: het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

(OCW, opdrachtgever), Inspectie van het Onderwijs (IvHO), AI, VWA, GGD'en, gemeenten en de Belastingdienst.

- *Integraal Toezicht Jeugdzaken* (ITJ): met de vijf inspecties die samenwerken in ITJ en met Digitale Werkomgeving Rijk (DWR) is onderzocht of Sharepoint voor de ondersteuning van de thematische ITJ-onderzoeken geschikt is. Deze verkenning heeft een concreet voorstel opgeleverd om Sharepoint in januari 2010 operationeel te hebben voor ITJ-onderzoeken.
- *Self-assessment Chemie*: bij de inspecties is grote belangstelling dit instrument in te zetten in andere domeinen, waarbij ook gedacht wordt aan geïntegreerd self-assessment. Onderzocht wordt of hiervoor aanpassing van de applicatie nodig is.
- *Binnenvaart*: in dit domein wisselen 13 partijen op basis van bilaterale afspraken gegevens uit. De beheerbaarheid en het toekomstperspectief van deze situatie moet worden verbeterd. De Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) zal de huidige oplossing vervangen door een die is ondergebracht bij de uitwisselingsinfrastructuur van DiD.

Architectuur: e-Inspecties werkt aan een verkenning van de functies van een referentie-architectuur voor inspecties, in aansluiting op NORA. Doel is te voorzien in de architectuurkaders en -richtlijnen voor samenwerkende rijksinspecties, gericht op reductie toezichtlasten en op efficiënt en effectief toezicht. Daarbij wordt nauw samengewerkt met enkele inspecties en met het ministerie van BZK.

- *Transitie Beheer*: het programma e-Inspecties is gericht op ICT-oplossingen die inspectieoverstijgend gebruikt worden, waardoor de uitvoering van het beheer van deze voorzieningen niet vanzelfsprekend bij één van de inspecties of departementen onder te brengen valt. Ook sturing en financiering vereisen keuzen. Met GBO.Overheid zijn de mogelijkheden onderzocht voor beheervragen vanuit inspecties. GBO.Overheid heeft aangegeven samenwerking met de Inspectieraad aan te willen gaan. Bij nieuwe ontwikkelopdrachten wordt GBO.Overheid vanaf het begin betrokken om de overdracht van bouw naar beheer soepel te laten verlopen. Inmiddels loopt het traject om op korte termijn de applicaties die nu nog tijdelijk bij ICTU in beheer zijn onder te brengen bij GBO.Overheid. Geheel in lijn met de nieuwe koers zijn ook hier de inspecties zelf verantwoordelijk voor het transitietraject.
- *Samenwerking andere programma's*: samen met de Regiegroep Regeldruk en het ministerie van EZ worden projecten voorbereid waarin samengewerkt kan worden aan verbetering van digitale informatie-uitwisseling. Concrete voorbeelden zijn het Elektronisch Ondernemingsdossier en de aanvulling van het AsbestVolgSysteem met een AsbestToezichtSysteem.
- *Commissie Mans*: uitvoering van de besluiten over de Commissie Mans betreft onder meer keuzen ten aanzien van informatie-arrangementen. E-Inspecties volgt deze ontwikkelingen om tijdig verbinding te kunnen maken, indien kansrijke opties zich voordoen.

3.2 Professionalisering

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de hoofdinspecteur IJZ.

Het programma Professionalisering is gericht op verdere professionalisering van het vak van inspecteur met aandacht voor nieuwe methoden en een andere denkwijze, houding, vaardigheden en gedrag van inspecties en inspecteurs. Het is bestemd voor medewerkers van alle rijksinspecties als aanvulling op eventuele eigen opleidingen en trajecten voor cultuurverandering. Een belangrijk effect van deze aanpak is de vergroting van het gezamenlijke referentiekader, waardoor samenwerking makkelijker wordt.

Voortgang

- Op 15 oktober zijn op de *Dag van de Inspecteur* ruim 500 toezichthouders van alle sectoren van zowel rijk, provincie als gemeenten bijeengekomen om te praten over en te werken aan de professionele ontwikkeling. Door deze dag kunnen inspecteurs elkaar beter vinden. Inspecteurs hebben van elkaar geleerd. Er zijn circa 150 afspraken gemaakt om een keer met een inspecteur van een andere inspectie mee te lopen.

In het door de Inspectieraad uitgegeven magazine 'Erik' komen inspecteurs van vlees en bloed aan het woord die - als rolvoorbeelden - in de praktijk bezig zijn met de invulling van vernieuwing toezicht.¹¹ Het magazine geeft inzicht in bijvoorbeeld samenwerken, inspectiebezoeken, knelpunten, reflectie, alsmede in de ervaringen van de geïnspecteerden.

- De *ervaringsdagen* starten in januari 2010. Er wordt uitgegaan van circa 2.000 deelnemende inspecteurs. Het programma willen bevorderen dat inspecteurs van gemeenten en provincies ook kunnen deelnemen aan de ervaringsdagen.
- Na intensieve consultatie van veel inspecteurs, leidinggevend en de Inspectieraad is '*het Fundament*', referentiekader voor het handelen van inspecteurs, opgesteld. Dit Fundament geeft de inspecteur richting en handvatten voor het toetsen van zijn handelen aan vernieuwd toezicht.
- Op de Dag van de Inspecteur is een *website* geopend speciaal gericht op professionalisering van het vak van toezichthouder. Inspecteurs worden hiermee geïnformeerd over de voor hen relevante ontwikkelingen rond hun beroep, zij kunnen zich aanmelden voor opleidingen, discussiëren over belangrijke dilemma's en vragen waar zij in de praktijk mee worstelen.
- Het *leeratelier voor veranderaars* binnen inspecties is door de cursisten als uitstekend beoordeeld, zowel verandertechisch als persoonlijk hebben de cursisten veel aan het leeratelier gehad.
- Nieuwe *cursussen*: cursus 'Facilitator iT T11' (Tafel van 11) is ontwikkeld, gericht op het in beeld brengen van het nalevingsniveau van verschillende sectoren; start in november. De training 'Gedrag met effect' is ontwikkeld, gericht op gedragsbeïnvloeding door inspecteurs; start in februari 2010.
- Bij het *opleidingsprogramma* wordt veel gebruik gemaakt van ervaren inspecteurs als coach of begeleider. Hiervoor is in samenwerking met Intercoach een coachopleiding voor inspecteurs gestart.

Het fundament van de Effectieve Inspecteur: "Ik ben er trots op met toezicht en zo nodig handhaving een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en rechtvaardige samenleving. Ik zie erop toe dat geïnspecteerden zich houden aan kwaliteitsnormen en afgesproken resultaten." Hoe kan dit worden bereikt? Bijvoorbeeld door het hanteren van een flexibele, duidelijke, overtuigende aanpak om nalevingbereidheid te vergroten. Wat kan de inspecteur zich hierbij afvragen? Bijvoorbeeld: "Voelt de geïnspecteerde zich door mijn optreden meer verantwoordelijk voor structurele kwaliteit en/of naleving?"

3.3 Communicatie

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de inspecteur-generaal Inspectie Openbare Orde en Veiligheid.

Met de vernieuwde website www.inspectieloket.nl vergroot de Inspectieraad de toegankelijkheid van de toezichtinformatie ten behoeve van bedrijven, instellingen en particulieren. Voor de naleving is het immers van belang dat toezichtinformatie eenvoudig vindbaar is.

Inspecties verzorgen zelf de communicatie over de vernieuwing van hun toezicht. Aanvullend worden hiervoor de nieuwsbrief Vernieuwing Toezicht en een deel van inspectieloket ingezet, in goede onderlinge samenhang.

Bezoekersaantal www.inspectieloket.nl tussen half augustus en begin oktober 2009: meer dan 20.000 bezoekers. Dit betekent 250 bezoekers per dag, circa 1.500 'pageviews' en circa 10 minuten durend bezoektijd (ter vergelijking: in 2008 waren er circa 70 bezoekers per dag).

Voortgang

- De *vernieuwde website* www.inspectieloket.nl is begin september opgeleverd. Bij alle rijksinspecties hebben bekendmakingacties plaatsgevonden. Het Rijkslogo is in deze website ingevoerd. Vernieuwde mogelijkheden:
 - Doorzoeken op www.inspectieloket.nl van alle rijksinspectiesites tegelijkertijd;
 - Automatisch genereren van (bijna) alle nieuwsberichten van de rijksinspecties;
 - Met één klik zoeken per domein, ook in informatie van niet-rijksinspecties zoals VNG of milieudiensten;
 - Doorgeleiden van klachten en meldingen naar de juiste inspectiedienst;

¹¹ 'Erik; De kunst van het inspecteren'; een uitgave van Bureau inspectieraad, oktober 2009. Het magazine is aan alle medewerkers van rijksinspecties gestuurd en wordt tegelijkertijd met deze voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer aangeboden.

- Mogelijkheid van informatie op maat voor specifieke groepen: bedrijven/inspectiemedewerkers/instellingen (wordt verder ingevuld);
- Een basisstramien met servicepagina's voor domeinen; deze mogelijkheid is voornamelijk geïntroduceerd voor 10 domeinen;
- Rechtstreeks zoeken naar voortgang en activiteiten van het programma Toezicht met effect via www.inspectieloket.nl/toezichtmeteffect.
- *Inspectiebrede metadata en stijlgids* zijn/worden ingevoerd bij nieuwe inspectiesites van de IGZ (in december), Arbeidsinspectie (AI), VROM-Inspectie (VI), Inspectie Werk en Inkomen (IWI) en Inspectie Jeugdzorg (IJZ).
- De mogelijkheden voor een *intranet voor inspecties* worden onderzocht. Een beheer- en redactieconcept voor het inspectieloket wordt ontwikkeld.

3.4 EU dimensie

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de inspecteur-generaal IWW.

De werkgroep EU dimensie richt zich enerzijds op het uitdragen van en draagvlak zoeken voor de Nederlandse handhaving- en toezichtfilosofie in de EU en anderzijds op grensoverschrijdende samenwerking en onderlinge vergelijking van de toezichtsystemen.

Inspanningen richting 'Brussel' om toezichtlastreductie op grond van EU-regelgeving te bewerkstelligen vallen onder de verantwoordelijkheid van de betrokken inspecties en vakdepartementen.

Voortgang

- De werkgroep EU dimensie heeft *werkbezoeken* afgelegd aan Parijs en Polen. Met de buitenlandse collega's zijn ervaringen uitgewisseld over toezicht op de verkeer- en waterstaatsectoren. In Parijs is de filosofie van vernieuwing toezicht en hoe deze kan worden verankerd in ministeries aan de orde gesteld. Met de Poolse collega's is onder andere systeemtoezicht en de digitalisering van toezicht besproken. Ook zijn er afspraken gemaakt over toekomstige samenwerking.
- Begin juni heeft een succesvolle *studiemiddag* plaatsgevonden over handhaving van EU wet- en regelgeving, georganiseerd door de Algemene Rekenkamer en Inspectieraad. (Zie voor het verslag www.inspectieloket.nl).
- Begin november 2009 heeft een *netwerkdag* voor Inspecties Internationaal plaatsgevonden. Doelstelling van de bijeenkomst is bijdragen aan de bewustwording van de Europese context voor het werk van inspecties/inspecteurs. Er wordt o.a. een lezing gegeven over de rol en positie van de EU- agentschappen.
- Inspecties besteden meer aandacht aan de daadwerkelijke *effecten van implementatie* van Europees beleid, onder meer via het programma 'Better Regulation'.
- Er is een start gemaakt met de *inventarisatie van opleidingen* vanuit de verschillende ministeries die kennis van de Europese Unie vergroten; rapportage volgt in najaar 2009.

3.5 Monitoring

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de inspecteur-generaal SodM.

De Inspectieraad wil de voortgang van vernieuwing binnen inspecties en domeinen goed kunnen volgen en zo nodig bijsturen. Daarvoor zijn instrumenten ontwikkeld die inzicht geven in de kwalitatieve en kwantitatieve lasten die ondertoezichtgestelden ondervinden en in de tevredenheid van de ondertoezichtgestelden over de rijksinspecties.

Voortgang

- In het licht van de evaluatie van de Inspectieraad is besloten op dit moment geen verdere stappen te zetten in de ontwikkeling van een IR-monitor.
- Beperkte dashboards ('*best guesses*') voor 12 domeinen opgesteld. (Zie § 2.3 en bijlage 2).
- *Klanttevredenheidsonderzoek* zijn in de zomer bij drie rijksinspecties uitgevoerd. Bij twee van deze onderzoeken was de respons meer dan 60%. In het najaar volgen klanttevredenheidsonderzoeken bij acht inspecties. Eind 2009 worden de resultaten geëvalueerd.

- Er is een instrument *waardering inspectiekwaliteit* voor domeinen ontwikkeld om inzicht te krijgen in de tevredenheid van geïnspecteerden over samenwerking binnen de domeinen. In het najaar wordt het instrument bij twee domeinen en een inspectiedienst uitgetest. Begin 2010 wordt het meetinstrument geëvalueerd.

Streeflijn 2. Taakoverdracht en expertisebundeling

Deze streeflijn betreft de organisatorische vormgeving van het inspectietoezicht. Vakministers hebben inbreng vanuit de verantwoordelijkheid voor beleid en toezicht binnen hun portefeuilles. De rol van de minister van BZK is deels gebaseerd op haar algemene verantwoordelijkheid voor toezicht(stelsel) en deels op de coördinerende taken met betrekking tot gemeenten en provincies. Bestuurlijk draagvlak bij andere overheden voor een eventuele herinrichting van inspectietaken van 'de overheid' zal zichtbaar moeten worden in bestuursakkoorden.

3.6 Samenwerking met gemeenten en overige toezichthouders

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is directeur-generaal Uitvoering, Handhaving en Bedrijfsvoering (SZW/AI).

In diverse domeinen wordt het meeste toezicht uitgeoefend door gemeenten: Horeca, Recreatie, Land- en tuinbouw, Bouw en (kleine) industrie en Kinderopvang. Ook provincies, waterschappen, en landelijke organisaties zoals Douane, Korps landelijke politiediensten (KLPD) en Openbaar Ministerie (OM) worden structureel betrokken bij de vernieuwing van het toezicht.

Samenwerking met toezichthouders zoals waterschappen, KLPD, marechaussee, Havenmeesters, Rijkswaterstaat en Regiopolitie gebeurt vanuit de afzonderlijke domeinen.

Voortgang bij samenwerking met gemeenten

De samenwerkingspilots zijn afgerond en geëvalueerd. Conclusies zijn:

- De belangrijkste *verbetering* van het toezicht op lokaal niveau ligt bij gemeenten zèlf. Samenwerking met een rijksinspectie is slechts aanvullend, maar kan niet de motor zijn. Het nut van samenwerken is vooral in uitwisseling van informatie over goede en slecht nalevende bedrijven. Dit stelt rijksinspecties en gemeenten in staat selectiever te inspecteren.
- *Gezamenlijk inspecteren* is op lokaal niveau veelal niet zinvol omdat dit lastenverzwarend werkt.
- *Samenwerking in toezicht* is nuttig in de domeinen: Bouw enz., Land- en tuinbouw en Horeca.
- Op een aantal terreinen blijkt de *investering* in samenwerking niet in verhouding met de opbrengst, zoals in toezicht op Recreatie (toezichtlastreductie moet vooral door gemeenten worden gerealiseerd) en Kinderopvang (GGD belangrijkste toezichthouder). Voor het domein Kinderopvang ontwikkelt de IvHO een ICT-instrument waarmee GGD'en efficiënter hun toezicht kunnen uitvoeren. (Zie ook § 3.1).

Generiek DiD Bedrijven is vanaf najaar 2009 operationeel. Andere toezichthouders, waaronder gemeenten, kunnen (na autorisatie) de inspectieresultaten van de AI online raadplegen en zo inzicht krijgen in het inspectieverleden van hun bedrijf. Hierdoor kan de gemeente haar toezicht richten op de meest risicovolle bedrijven. Tevens wordt hiermee voorkomen dat MKB-bedrijven meer dan twee keer per jaar worden geïnspecteerd.

- Door samenwerking kan *effectiever* worden gehandhaafd bij asbestverwijdering: door een signaal van de AI (via het elektronisch doorsturen van asbestmeldingen) kunnen gemeenten beter handhaven. Ruim 200 gemeenten hebben zich al aangemeld voor deze voorziening.
- De Inspectieraad heeft samenwerkingsmogelijkheden met rijksinspecties en voorbeelden uit gemeenten in de *brochure* 'Alleen ga je sneller ... Samen kom je verder! gebundeld.
- Met BZK, VNG en Regiegroep Regeldruk wordt samengewerkt in het *programma Minder Regels Meer Service*. Dit najaar is Regiegroep Regeldruk in samenwerking met de Inspectieraad een aanvullend programma gestart ter versterking van het gemeentelijke toezicht.

3.7 Strategie en instrumentele kaders

Portefeuillehouders namens de Inspectieraad zijn de voorzitter Inspectieraad, directeur-generaal Uitvoering en Handhaving en Bedrijfsvoering (SZW/AI) en de hoofdinspecteur IJZ. Voor kennismanagement is de inspecteur-generaal SodM portefeuillehouder.

De Inspectieraad ontwikkelt strategische denklijnen en kaders om de gezamenlijke inspecties te helpen bij het realiseren van het programma Vernieuwing Toezicht en bij andere vormen van samenwerking. Daarnaast passen de inspecties ieder voor zich een strategische analyse toe op de opgaven waar ze voor staan.

Voortgang

- Voor voortgang op gebied van *visievorming* wordt verwezen naar hoofdstuk 1 over de evaluatie van de Inspectieraad en de vorming van een nieuw samenwerkingsverband.
- *Kennismanagement*: eindrapport Verkenning Kennismanagement opgesteld. Rapport geeft inzicht in de activiteiten die de inspectiediensten op gebied van kennismanagement hebben ontplooid en adviezen hoe kennismanagement zowel binnen als tussen de inspectiediensten verder te ontwikkelen. Doelstelling is de uitwisseling van kennis binnen en tussen de inspecties belangrijk te verbeteren.
- Een van de aanbevelingen uit bovengenoemde verkenning is te komen tot een *gemeenschappelijk begrippenkader*. Met het Expertisecentrum Rechtshandhaving en Rechtspleging is overleg gaande hoe de bestaande www.wikihandhaving.nl toepasbaar te maken voor rijksinspecties. Operationalisering is voorzien voor begin 2010.

3.8 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de directeur-generaal Uitvoering en Handhaving en Bedrijfsvoering (SZW/AI).

De rijksinspecties verkennen de mogelijkheden van intensievere samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering teneinde meer efficiency te bereiken. In 2009 is de aandacht zich vooral gaan richten op de onderwerpen 'huisvesting' en 'mobiliteit/functiehuis'. Hierbij wordt rekening gehouden met de rijksbrede ontwikkelingen die op deze terreinen in gang zijn gezet.

Voortgang

- Met het oog op het vergroten van *mobiliteit* van medewerkers tussen de rijksinspecties is ingezet op een harmonisering van functiebeschrijvingen. Aansluiting is gezocht en gevonden bij het rijksbrede programma 'Functiegebouw Rijk'. In goede samenwerking is inmiddels een set van functiebeschrijvingen voor Handhaving/inspectie in concept gereed. Naar verwachting zullen deze beschrijvingen nog dit jaar worden vastgesteld.
- Circa zeven grotere rijksinspecties hebben interesse in *gezamenlijke huisvesting* in of rond Utrecht. Overleg hierover met de Rijksgebouwendienst (RGD) is gaande. Daarnaast stemmen genoemde rijksinspecties hun vraag en aanbod op de korte termijn op elkaar af met het doel praktische oplossingen voor actuele huisvestingsproblemen te vinden.

Streeflijn 3. Regelgeving en beleid

Deze streeflijn betreft de noodzaak en aard van regelgeving, de effectiviteit van het toezicht en de wisselwerking tussen toezicht en beleid. Het eerstgenoemde punt is een opgave voor de ministeries. De minister van Justitie draagt vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het programma Integraal wetgevingsbeleid vooral bij aan streeflijn 3. Volgens de startbrief Vernieuwing Toezicht is de inbreng van de vakministers gebaseerd op hun ministeriële verantwoordelijkheid voor beleid en toezicht. Zoals in het Werkprogramma 2009 rapporteert de Inspectieraad onder streeflijn 3 over effectmeting en wisselwerking beleid/toezicht.

3.9 Effectmeting

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad voor het meerjarenprogramma 'Toezicht met effect' is de inspecteur-generaal IGZ.

Naast burgers, politiek en maatschappelijke actoren stellen ook toezichthouders de vraag welke problemen toezicht oplost of voorkomt. Als de effecten van toezicht beter bekend zijn zullen de inspecties ook slagvaardiger kunnen worden.

Over de effecten van toezicht is nog (te) weinig bekend, de uitvoering door rijksinspecties van effectmeting is veelal nog beperkt en gefragmenteerd. De Inspectieraad heeft daarom het programma 'Effecten van toezicht' opgesteld met als doel in 2012 een geborgd systeem van effectmeting bij alle rijksinspecties.

Voortgang

Kennis delen

- Er zijn expertmeetings, workshops en - samen met 'Handhaving en Gedrag' - een symposium georganiseerd. Doelstelling is meer inzicht te krijgen in pro's en contra's van effectmeting en effectmeting verder onder de aandacht van inspecties te brengen.

Onderzoek

- De programmeringsstudie naar de werkzame mechanismen van effectief toezicht is medio augustus gestart (uitvoering door de Rijks Universiteit Groningen). Resultaten worden eind 2009 verwacht.
- Pilots Effectmeting: vier inspecties (IvhO, IGZ, IJZ en VWA) hebben een concreet onderzoeksvoorstel geformuleerd. Met de andere inspecties loopt overleg. De eerste resultaten van de pilots worden in de loop van 2010 verwacht. Sommige pilots zullen een langere doorlooptijd kennen en pas na 2010 worden afgerond.

Ondersteuning

- Gedurende de duur van de pilots benadert het programma de rijksinspecties actief om te voorkomen dat als gevolg van 'de waan van de dag' (de pilots) effectmeting naar de achtergrond verdwijnt.
- Per 15 augustus 2009 is de eigen website www.inspectieloket.nl/toezichtmeteffect in de lucht. Via de website wordt (actuele) informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen het meerjarenprogramma 'Effecten van toezicht'. In oktober is de eerste nieuwsbrief Toezicht met effect uitgebracht.
- In de loop van 2009 wordt in samenwerking met de Inspectieraad gestart met het ontwikkelen van een scholingsprogramma.

Bewustwording

- Vooruitlopend op een te ontwikkelen communicatieplan is gestart met het schrijven van artikelen voor de Intranetpagina's van rijksinspecties. 'Effectmeting van toezicht is ingewikkeld maar wel mogelijk' is door verschillende inspecties onder de aandacht van medewerkers gebracht. In het najaar volgen nog twee artikelen.
- Het programma voert via LinkedIn discussies over effecten van toezicht.
- Begin september is gestart met een analyse van de uitgebrachte jaarverslagen over 2008, de jaarplannen 2009 en meerjarenplannen van verschillende inspecties. Doel hiervan is vast te stellen in welke mate de inspecties aan effectmeting doen en op welke wijze zij zich over het meten van effect richting de samenleving verantwoorden. Resultaten worden in december 2009 verwacht.

3.10 Wisselwerking met beleid

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad is de inspecteur-generaal IVW.

Doelstelling van dit onderwerp is een betere relatie tussen beleid en toezicht, waarbij toezicht in een eerder stadium wordt betrokken bij de ontwikkeling van beleid en waarbij inspecties hun bevindingen over de handhaafbaarheid en de werking van beleid en regelgeving in de praktijk tijdig doorgeven. Dit is uiteindelijk een zaak voor iedere afzonderlijke inspectie, maar de Inspectieraad kan zich als collectief bezig houden met elementen waar meerdere inspecties mee te maken hebben.

Voortgang

- *Beleids casus Recreatie*: LNV, EZ, Bureau Inspectieraad en Regiegroep Regeldruk geven een integrale doorlichting van regeldrukacties gericht op regelgeving, vergunningen, toezicht en dienstverlening in de recreatiesector. Tussentijdse conclusie is dat generieke maatregelen vanuit

afzonderlijke departementen een krachtig middel kunnen zijn, terwijl de domeingerichte benadering door de inspecties aanvullend zorgt voor goede focus en merkbaarheid.

- *Beleids casus ongewone voorvallen* van ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en VI. Het verplicht melden van alle ongewone voorvallen betekent een enorme administratieve last voor vele industriebedrijven en voor het bevoegd gezag. Regionale en lokale toezichthouders hebben de afgelopen jaren met bedrijven afgesproken om bij deze melding onderscheid te maken naar de ernst van het voorval. De rechter heeft medio 2008 geoordeeld dat dit niet is toegestaan. VI heeft deze casus opgepakt met als resultaat: eind 2010 treedt een wijziging van de Wet Milieubeheer in werking, die toestaat dat het bevoegd gezag met een bedrijf maatwerkafspraken maakt over de wijze en het tijdstip van melden. Tot die tijd wordt de huidige praktijk gedoogd. Er komt een landelijke handreiking ten behoeve van eenduidigheid en kwaliteit van de maatwerkafspraken.
- Implementatie van het *programma Relatie beleid, uitvoering en toezicht* (vallend onder het programma Vernieuwing Rijksdienst (VRD)) is gestart. De Inspectieraad is vertegenwoordigd in de stuurgroep. De voortgang van de verbeteringsacties wordt jaarlijks gepeild met interdepartementale visitaties. Bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW) is het onderwerp van de casus voor de eerste visitatie de relatie tussen beleid en inspectie.

Streeflijn 4. De reikwijdte van de verantwoordelijkheid van de overheid

Deze streeflijn betreft het spanningsveld tussen maatschappelijke en politieke wensen. Enerzijds moet toezicht de kwaliteit van publieke belangen bewaken, anderzijds mag toezicht niet te veel lasten veroorzaken. Na incidenten vragen politiek en samenleving doorgaans om meer toezicht. Die vraag wordt vaak gesteld zonder aandacht voor de effectiviteit en de extra toezichtlasten. In wezen gaat het om de acceptatie van het principe dat niet alle risico's afgedekt kunnen worden door de overheid. De minister van BZK is verantwoordelijk voor dit onderwerp.

Stand van zaken

Het ministerie van BZK werkt streeflijn 4 uit in het kader van het VRD-programma Overheid van de Toekomst.

'Roep om meer toezicht' recent in de media:

"Liever meer blauw op straat dan camera toezicht"; BiBest, 7 september 2009

"Kamer hamert op toezicht taxibranche"; De Telegraaf, 9 september 2009

"Verscherpt toezicht op deurwaarders"; FEM Business, 9 september 2009

"Bezuinigingen op Inspectie gezondheidszorg onacceptabel"; SP, 24 september 2009

"Chemieervoerders willen betere controle"; Nieuwsblad Transport, 30 september 2009

"Strengere controle goederentreinen"; Omroep Brabant: ProRail, 29 september 2009

"Scherper toezicht op integriteit bestuurders"; De Limburger, 29 september 2009

4. Resultaten Vernieuwing Toezicht bij rijksinspecties (niet limitatief)

Het programma Vernieuwing Toezicht legt een sterke focus op de domeingerichte benadering. Men dient zich daarbij te realiseren dat deze domeinen niet het gehele werkveld van de gezamenlijke rijksinspecties afdekken. Behalve op de onderscheiden domeinen zijn de rijksinspecties op vele andere terreinen/sectoren actief en werken zij ook daar aan vernieuwing van het toezicht en aan de uitgangspunten van de Kaderstellende Visie op Toezicht. Met als resultaat effectiever en efficiënter toezicht, vergroting van professionaliteit bij inspecteurs, grotere tevredenheid bij de ondertoezichtgestelden en reductie van de toezichtlasten. De Inspectieraad benut deze voortgangsrapportage om enige aansprekende voorbeelden van vernieuwingsactiviteiten van rijksinspecties op te nemen, geordend aan de hand van de doelen Vernieuwing Toezicht. Het is daarmee een niet-limitatief overzicht.

Lastenreductie op inspectieniveau

- De IvhO heeft met het risicogericht toezicht een reductie van toezichtlasten gerealiseerd van € 3,8 miljoen.
- SodM heeft tussen 2007 en 2009 een reductie van circa € 12 miljoen gerealiseerd op gebied van de nalevingskosten voor het bedrijfsleven. Vergunningen worden nu bijvoorbeeld uitgegeven voor een periode van drie jaar in plaats van één jaar. Daarnaast is er sprake van één gebundelde vergunning per onderneming. (Zie verder bijlage 4, onder A).

a) Selectiever

Rijksinspecties inspecteren veelvuldig selectief op grond van risicoanalyses en werken hierbij ook veel samen. Enige voorbeelden:

- De AI inspecteert vooral prioritaire sectoren. Inzicht hierin wordt verkregen door risicoanalyses, het uitwisselen van informatie en samenwerking met andere rijksinspecties en gemeenten.
- Agentschap Telecom past selectief, efficiënt toezicht toe op alle toezichtvelden door middel van risico- en doelgroepanalyses.
- VWA en ook de fusieorganisatie nieuweVWA past de risicogerichte benadering toe, gekoppeld aan nalevingshulp en streng toezicht waar dat nodig is.
- De IGZ merkt op dat hard optreden altijd moet worden afgewogen tegen verbetering stimuleren en dat niet alle risico's kunnen worden uitgesloten.
- De IvhO past bij alle scholen/instellingen risicogericht toezicht toe. Om te waarborgen dat daarbij geen scholen over het hoofd worden gezien waar problemen zijn heeft de IvhO haar risicoanalyses sterk verbeterd, zodat er veel scherper zicht is op (risico's bij) het functioneren van scholen.

Een school die zijn zaken goed in orde heeft krijgt van de IvhO vertrouwen. Concreet betekent dit dat de inspectie minder toezicht houdt. Is de kwaliteit echter niet in orde, dan treedt de IvhO snel en effectief op.

b) Vertrouwen

Bij systeemtoezicht is vertrouwen de basis. Systeemtoezicht is bij veel inspecties in ontwikkeling (onder verschillende namen zoals systeemgericht toezicht, systeemgestuurd toezicht, concern toezicht enz.). Goede nalevers worden minder vaak/minder intensief geïnspecteerd en slechte nalevers meer. De toezichtlast voor goede nalevers wordt dus minder.

- Voor de IGZ is vertrouwen geven de basis van de werkwijze: IGZ gaat uit van de intrinsieke motivatie van de zorgverlener om kwalitatief goede en veilige zorg te leveren.
- IJZ ontwikkelt een gezamenlijk risicomodel (met IGZ, IvhO en Inspectie voor de Sanctietoepassing (ISt)) voor de Justitiële Jeugd Inrichtingen.

Agentschap Telecom past selectief toezicht toe bij landmobiele netwerken: door te inspecteren in het frequentie spectrum en het waarnemen van gebruik op afstand is de ondertoezichtgestelde zich niet bewust van de controle. Er wordt dus geen overlast ervaren. Alleen ondertoezichtgestelden die een overtreding begaan, worden gericht fysiek benaderd.

c) Professioneler

Alle inspecties vergroten met behulp van cursussen en opleidingen de verdere professionalisering van hun medewerkers.

- Bij IJZ heeft een intensief scholingstraject onder andere tot betere rapporten geleid waarbij vanuit een integrale blik met samenhang tussen bedrijfsvoering en kwaliteit van zorg wordt gekeken.

- Inspecteurs van de IvhO zijn geschoold in het voeren van gesprekken met bestuurders van scholen.

Meervoudig gebruik inspectieresultaten: informatie uit een inspectieproject kan voor meer doeleinden worden gebruikt. Een goed voorbeeld daarvan is het project Veiligheid rolsteigers van de Arbeidsinspectie. In 2009 heeft de Arbeidsinspectie 300 inspecties in binnensteden uitgevoerd. Op verzoek van de VWA is niet alleen het gebruik van rolsteigers geïnspecteerd (taak AI) maar tegelijk de deugdelijkheid (taak VWA). Met deze informatie over de productveiligheid spreekt de VWA vervolgens de betreffende fabrikanten en leveranciers aan op verbeteringen.

d) *Afgestemde/gezamenlijke inspectiebezoeken, overnemen inspectiebezoeken en dergelijke*
 Inspecties melden veel ontwikkelingen op gebied van gezamenlijke inspectiebezoeken, overnemen van bezoeken en ook taakoverdracht. Hieronder volgen enige voorbeelden:

- IJZ wordt mede namens IGZ, IvhO en ISt centraal meldpunt voor incidenten en calamiteiten in de justitiële jeugdinrichtingen;
- De AI-directie Major Hazard Control (MHC) werkt bij BRZO-inspecties en bij inspecties op naleving van aanvullende risicoanalyse en evaluatie (ARIE -plicht) samen met VI, Brandweer, provincies en gemeenten;
- In het domein Chemie stemt een tiental diensten (zowel rijks als lokale instanties) hun inspecties op elkaar af.
- In het domein Afval werken bij vier branches relevante partijen uit zowel bedrijfsleven als overheid samen om uiteindelijk het toezicht beter te maken met een accent op illegaliteit.
- De AID is met de AI een project gestart om de bestaande samenwerking verder uit te bouwen. Dit project richt zich nu op arbeidsmarktfraude. Doelstelling is te komen tot efficiëntere en effectievere controles;
- Agentschap Telecom werkt samen met de VWA op gebied van productveiligheid; het Agentschap werkt eveneens samen met het Commissariaat voor de Media op gebied van niet-landelijke commerciële omroepen; deze samenwerking houdt zowel gegevensuitwisseling in als samenwerkend toezicht op de vergunningen die verleend worden aan de omroepen. Om een vergunning te verlenen toetst het Agentschap de aanvraag op de voorwaarden, hierna controleert het commissariaat de inhoud van de uitzending;
- Onder leiding van de Belastingdienst vinden gezamenlijke interventieprojecten plaats, zoals het project Handhaving Beverwijkse Bazaar. Er wordt met veel partijen samengewerkt, zoals de politie, het OM, gemeente Beverwijk, AI, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale Verzekeringsbank (SVB), Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst – Economische controledienst FIOD/ECD en de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA);
- Ter voorkoming van dubbele inspecties werkt Agentschap Telecom samen met het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM): SodM neemt controle van uitrusting/apparatuur mee in zijn inspecties;
- De AID heeft met de Dienst Landelijk Gebied afgesproken dat de AID per 2010 de fysieke controles overneemt bij aanvragers van subsidie voor agrarisch natuurbeheer. Dit betekent voor de ondernemer dat het aanvragen van een dergelijke subsidie niet meer tot gevolg heeft dat er meerdere inspectiediensten over de vloer komen;
- EZ heeft VWA verzocht taken uit de Wet energielabel toestellen over te nemen. Het is de bedoeling de overdracht voor het einde van het jaar af te ronden.

Mening bedrijfsleven/instellingen

- Uit klanttevredenheidsonderzoek van de Arbeidsinspectie in 2009 bij de papier- en kartonindustrie, dakdekkers en beveiligingsbedrijven blijkt dat bedrijven (zeer) tevreden zijn over de kwaliteit van de inspecties: 60-75% van de bedrijven vindt dat de AI nieuwe inzichten oplevert; 90% ervaart de inspectie niet als storend; houding en communicatie van inspecteurs worden gemiddeld als goed gewaardeerd.
- Het klanttevredenheidsonderzoek (juni 2008) onder schoolbesturen in het basis- en voortgezet onderwijs laat zien dat deze schoolbesturen in het algemeen tevreden zijn over de nieuwe werkwijze van de Inspectie van het Onderwijs en hun positie als bestuur binnen het toezichtarrangement.

e) *Gegevensuitvraag, communicatie en nalevingshulp*

- Zowel de AI als Agentschap Telecom zijn terughoudend in het opvragen van gegevens. Beide inspecties krijgen inzicht in de naleving door monitoring, wat tot reductie van toezichtlast leidt;
- Agentschap Telecom maakt daarnaast gebruik van het register van openbare aanbieders van de OPTA;

- De AI communiceert over de na te leven regels door middel van het breed uitzetten van de zogenaamde arbobrochures in alle mogelijk te inspecteren bedrijven. Eind 2008 waren er 32 brochures beschikbaar. Een twintigtal is in voorbereiding. Bij de voorbereiding van de arbobrochures en inspectieprojecten worden sociale partners betrokken die veelal ook een stimulerende rol naar de individuele bedrijven kunnen vervullen. De AI heeft onderzoek gedaan naar de impact van de gedistribueerde brochures: bedrijven weten beter wat een inspectie inhoudt. Bijna 40% van de bedrijven heeft de intentie spontaan met de inhoud van de arbobrochures aan de slag te gaan. Daarnaast ontwikkelen sociale partners in de branches/sectoren arbocatalogi die concreet invulling geven aan de doelvoorschriften uit de Arbeidsomstandighedenwet en daarmee - bij positieve toetsing - voor de belangrijkste arborisico's richtinggevend zijn bij de inspecties door de AI;
- Binnen het productveiligheidsveld van VWA is de effectiviteit van het toezicht onderzocht. Het blijkt dat er beduidend beter wordt gescoord op diverse aspecten van naleving. Contact met VWA (in welke vorm dan ook) blijkt de belangrijkste factor hiervoor;
- De komende periode gaat de AID haar controledossiers via internet beschikbaar stellen voor ondertoezichtgestelden. Daarmee wordt een wens van ondernemers ingevuld en wordt het leereffect van de controle vergroot.

De AI zet steeds vaker andere middelen in om de naleving te stimuleren. Voorbeelden:

- 1) Kappersbranche: zowel bij regulier inspecteren als bij de follow up past de AI alternatieve handhavingscommunicatie toe, gericht op de doelgroep. Zoals een tournee door Nederland, een stand van de AI op beurzen, interviews van inspecteurs op het podium voor honderden kappers en kappers in opleiding enz.
 - 2) Reddingsvestencampagne in de binnenvaart: multimediale campagne met o.a. billboards langs vaarwegen, op sluizen en bruggen, een kort filmpje en de lancering van de campagne op een grote binnenvaartbeurs. AI werkt samen met ander toezichthouders op het water. Er worden flyers uitgedeeld op de binnenvaartschepen en inspecties naar reddingsvesten uitgevoerd.
- Deze alternatieve vormen van handhavingscommunicatie hebben een betere naleving en minder toezichtlast als resultaat.

f) Maximaal twee inspectiebezoeken per jaar bij MKB
Gerealiseerd.

g) Stimuleren andere overheden

Rijksinspecties werken samen met andere overheden, al dan niet binnen de domeinen. Zo werkt Agentschap Telecom samen met de Douane bij toezicht op handel in apparatuur en met het College Bescherming Persoonsgegevens bij toezicht op dataretentie. In de domeinen Chemie en Afval zijn diverse overheden als provincies als waterschappen actief betrokken.

h) Verbinding met regelgeving, beleid, internationale aspecten enz.

Rijksinspecties hebben vele contacten met het vakdepartementen, Brussel, internationale organisaties als ILO e.d. Ter versterking van de relatie beleid/toezicht heeft de IJZ samen met IGZ aan VWS voorstellen gedaan. De AI heeft bijvoorbeeld intensieve afstemming met het beleid over programmatisch handhaven. IVW en de AID hebben veel internationale contacten op gebied van visserijcontrole.

De Europese Commissie heeft besloten dat de frequentie van controlebezoeken (door het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel) aan kleine boerenkaasproducenten wordt teruggebracht naar twee keer per jaar in plaats van elke twee maanden. Uit de risicoanalyse is gebleken dat een dergelijk zwaar controle is misschien niet nodig is. De controle is nu gelijkgetrokken met de voorgeschreven controle in de hygiëncode. Hiermee verminderen de toezichtlasten voor deze kleine bedrijven

Bijlage 1 Kwalitatieve resultaten Vernieuwing Toezicht domeinen

In deze bijlage zijn nieuwe activiteiten en nieuwe relevante ontwikkelingen opgenomen, in aanvulling op bijlage 1 van de Voortgangsrapportage Programma Vernieuwing Toezicht voorjaar 2009. Het 'totaal aantal nieuwe ontwikkelingen in 2009' betreft de som van de cijfers uit de Voortgangsrapportage voorjaar 2009 en deze rapportage.

Doelen Vernieuwing Toezicht	Voortgang in (sub)domeinen
a) Selectiever inspecteren en harder optreden	
Selectiever inspecteren	<ul style="list-style-type: none"> • Chemie: werkgroep provinciale risicoanalyse opgericht • Kinderopvang: overeenstemming over landelijk model risicogestuurd toezicht kinderopvang; vanaf september 2009 operatief, vanaf januari 2010 verplicht voor alle GGD'en
Gezamenlijke risicoanalyses	<ul style="list-style-type: none"> • Land- en tuinbouw: gezamenlijke risicoanalyse met Den Bosch • Schiphol: gezamenlijke aanpak van drie risico's/convenant in ontwikkeling • Binnenvaart: vier risico's vastgesteld uit de gezamenlijke risicoanalyses, plannen van aanpak worden opgesteld • Buisleidingen
Afgestemde risicoanalyses	<ul style="list-style-type: none"> • Recreatie/dierentuinen: naar gezamenlijke interventiestrategie met branche • Recreatie/verblijfsaccommodaties: naar gezamenlijke interventiestrategie met branche
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 18	
b) Vertrouwen geven	
Systeemtoezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Recreatie/attractieparken: afstemming per bedrijf op kwaliteitssysteem: doelstelling bereikt • Recreatie/dierentuinen: systeemtoezicht start, o.a. ter ondersteuning van zelfcertificering • Chemie: in 2010 gecombineerde pilot van afgestemd en systeemgestuurd toezicht in de provincie Utrecht • Chemie: pilots systeemtoezicht in uitvoering in zes provincies • Afval: idem • Zeehavens/lading: inrichting horizontaal toezicht door Douane en andere toezichthouders
Reactie bedr./ instellingen	zie § 2.1
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 29	
c) Vergroting professionaliteit en deskundigheid van de inspecteur	
Opleidingen	<ul style="list-style-type: none"> • Horeca: korte opleiding voor gemeente voor oog- en oorfunctie • Schiphol: werken aan verbetering van houding, gedrag en professionaliteit naar aanleiding van onderzoek • Zeehavens: opleidingsplan gevaarlijke stoffen voor Douane in ontwikkeling • Chemie: opleiding voor gebruik GIR in voorbereiding
Cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • Chemie: bij Chemelot treden inspecteurs professioneler en deskundiger op/ Rijnmond: verbetering transparantie en snelheid van rapportage
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 13	
d) Afgestemde/gezamenlijke inspectiebezoeken, oog- en oorfunctie, gezamenlijke jaarplannen e.d.	
Eén contactpunt	Geen nieuwe ontwikkelingen
Afgestemde inspectiebezoeken	<ul style="list-style-type: none"> • Recreatie/attractieparken: gezamenlijke inspecties met AI hebben plaatsgevonden • Levensmiddelenhandel: afstemming tussen VWA, AI en VI • Chemie: afgestemd toezicht in Rijnmond regio, bij Chemelot (Limburg) en bij EMtecc (Drenthe): ervaringen verzameld, gebundeld en beschikbaar gesteld aan provincie
Gez. inspectiebezoeken	Schiphol: milieuhandhavingsestafette
Overnemen inspecties	Geen nieuwe ontwikkelingen
Oog- en oorfunctie / signaaltoezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Land- en tuinbouw: toepassen signaaltoezicht met gemeenten en waterschappen • Zeehavens: Zeehavenpolitie en KMar zijn beschikbaar voor signaal voor de andere toezichthouders aan boord van schepen • Sanctietoepassing: overleg over oog- en oorfunctie door ISt voor AI • Kinderopvang: AI en VWA in gesprek met GGD NL over oog- en oorfunctie door GGD'en
Gez./geïntegr. rapportages	Geen nieuwe ontwikkelingen
Gezamenlijke jaarplannen	Zeehavens: 11 toezichthouders één jaarplan
Gez./geïntegr. insp.progr.	Buisleidingen: IVW en SodM

Doelen Vernieuwing Toezicht	Voortgang in (sub)domeinen
Taakoverdracht	<ul style="list-style-type: none"> Wegvervoer: toezicht op Arbeidstijdenbesluit vervoer bij Eigen vervoerders van AI naar IVW Zeehavens: toezicht WvVS deels naar havenmeesters
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 49	
e) Gegevens één keer opvragen, toelichting op regels	
Goede communicatie	Alle domeinen: vernieuwde informatie op www.inspectieloket.nl
Nalevingshulp	<ul style="list-style-type: none"> Recreatie/verblijfsaccommodaties: kennis verhoging kleine verblijfsaccommodaties Afval: project nalevingshulp voor scheepsafvalstoffen afgerond met advies Kinderopvang: werkgroep nalevingshulp wordt niet voortgezet
Uitwisseling gegevens/koppeling gegevens	<ul style="list-style-type: none"> Vleesketen: test met CCM (digitale uitwisseling van bedrijfsgegevens naar VWA) Binnenvaart: akkoord voor financiering projectvoorstel generiek koppelpunt Wegvervoer: aansluiting zoeken bij generiek DiD AI Bouw enz.: DiD voor andere toezichthouders operationeel: doelstelling bereikt Kinderopvang: vertraging bij ontwikkeling GIR
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 27	
f) In MKB maximaal twee reguliere bezoeken van rijksinspecties per jaar: zoals eerder gerapporteerd is deze doelstelling al behaald	
g) Andere overheden stimuleren. Samenwerking met	
...gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> Horeca: afstemming met gemeenten over minder inspectie bij goede nalevers Recreatie/evenement: afstemming met Rotterdam en Amsterdam Bouw enz.: samenwerking met vier nieuwe gemeenten, verkenning met een nieuwe gemeente Bouw enz.: gemeenten kunnen zich aanmelden voor automatische doormeldingen van asbestverwijdering; 200 gemeenten hebben zich inmiddels opgegeven ITJ: 4 gemeenten voeren aanbevelingen n.a.v. onderzoek over overgewicht door/4 gemeenten voeren verbeteringen n.a.v. van onderzoek over recidive door/gemeenten op de hoogte gebracht van bevindingen over CJG's Kinderopvang: AI en VWA in gesprek met GGD NL over oog- en oorfunctie door GGD'en
...provincies	<ul style="list-style-type: none"> Vleesketen: samenwerkingsproject met provincie Brabant afgesloten Chemie: met zes provincies pilots afgestemde inspecties uitgevoerd; met drie andere provincies wordt hiermee gestart in 2010 Afval: branchegerichte aanpak opgestart bij vier branches
Publiekprivate afspraken	Schiphol: convenant met achtal publiekprivate afspraken tussen toezichthouders en de AAS
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 23	
h) Verbinding met...	
Regelgeving, beleid	<ul style="list-style-type: none"> Levensmiddelenhandel: met LNV onderzoek hoe inspecties op Landbouwkwaliteitswet zo efficiënt en met weinig last kunnen worden uitgevoerd Binnenvaart: start project naar 'dor hout' in regelgeving Chemie: voorstel voor wetswijziging i.v.m. melden van ongewone voorvallen in voorbereiding Afval: idem ITJ: metarapportage 'Werkende ketens?' geeft signaal naar het Rijk over ervaren knelpunten op lokaal niveau in dienstverlening aan jeugd of in de samenleving
Internationale aspecten	<ul style="list-style-type: none"> Vleesketen: contact met Brussel Zeehavens: aanpassing EU-regelgeving voor veterinaire inspecties in relatie tot lading
Toepassing strafrecht	Geen nieuwe ontwikkelingen
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 10	
Opschalingsactiviteiten	
Chemie: projectplan GIR VT goedgekeurd	
Totaal aantal ontwikkelingen in 2009: 6	

Bijlage 2 Kwantitatieve toezichtlastreductie domeinen

Overzicht reductie toezichtlasten per domein in 2009 en prognose in 2011, in euro's en procenten

Domein	Coörd. inspectie	Totale toezichtlast in € x 1.000	Toezichtlasten Rijk/aandeel in € x 1.000				Taak Rijk in € X 1.000	Reductie absoluut in € x 1.000		Reductie relatief		Maatregelen voor verdere reductie toezichtlast
			Totaal Rijk	Rijksinspecties	Bel/Douane/RWS	EU		2009 bereikt	2011 prognose	2009 bereikt	2011 prognose	
Voedsel en waren												
Horeca	VWA	4.427	2.472	1.583	889	618	392	430	16%	17%	Actie Belastingdienst	
Land en tuinbouw	AID	18.420	3.640	3.640		910	1.070	1.066	29%	29%		
Vleesketen	VWA	59.377	59.062	15.047	44.015	14.766	823	3.861	2%	6%	VWA-LNV ontwikkelen voorstel EU	
Recreatie	VWA	5.197	1.467	962	505	367	440	532	30%	36%	Actie Belastingdienst	
Levensmiddelen	VWA	300	115	67	48	29	10	19	9%	17%		
Transport												
Schiphol	IWW	2.300	2.228	1.145	1.083	557	-	-	-	-	Actie Douane	
Wegvervoer	IWW	21.837	15.426	3.318	11.897	3.857	314	1.933	2%	13%*	Actie Douane	
Zeehavens	IWW	17.942 + PM	15.794	6.362 + PM	8.242	3.949	27		0%	**	Actie Douane	
Binnenvaart	IWW	853	791	146	645	198	129	129	16%	16%	Geen actie, toezichtlast afhankelijk van aantal incidenten	
Industrie												
Chemie	VI	8.125	1.541	1.405	136	385			-	-***	Reductie ook door provincies	
Afval	VI	6.628	194	194		49			-	-****	Reductie ook door provincies	
Bouw enz.	AI	11.950	1.954	1.800	154	489	244	615	12%	31%	Reductiepercentage bereikt	
Nucleair	VI	650	599	233	366	58	0	180	0%	28%		
Buisleidingen	VI	n.v.t.										
Publieke domeinen												
ITJ	IJZ	n.v.t.										
Gezondheidszorg*****	IGZ	14.873	10.374	10.241	133	2.593	3	260	0%	3%	Voorstellen IGZ worden uitgewerkt	
Sanctietoepassing	IST	2.399	1.915	1.727	188	479	75	75	4%	4%	Reductie reeds voor '07 gerealiseerd	
Kinderopvang	IvHO	3.358	90	90		23			0%	0%	Reductie m.n. door GGD'en	
TOTAAL		177.783	117.662	41.598	15.678	29.416	3.527	9.022	3%	8 %		

* Over het reductiepercentage bij domein Wegvervoer is overleg gaande met de Douane.

** Er zou een aanpassing van de nulmeting voor het domein Zeehavens nodig zijn om het % te berekenen voor de behaalde €8 miljoen lastenreductie. (Zie ook bijlage 3 onder 9).

*** Toezichtlastberekeningen bij domein Chemie betreffen totale toezicht: door rijksinspecties en andere overheden (Zie § 2.2 en bijlage 3 onder 10).

**** Toezichtlastberekeningen bij domein Afval en Chemie zijn nog gaande.

***** Gezondheidszorg is combinatie van subdomeinen Ziekenhuizen en Zorginstellingen

Bijlage 3 Domeinen: overzicht resultaten, periode 1 april tot 1 december 2009

Voor onderstaande domeinen is hieronder de voortgang van 1 april tot 1 december 2009 opgenomen.

Voedsel en waren

1. Horeca
2. Land- en tuinbouw
3. Vleesketen
4. Recreatie
5. Levensmiddelenhandel

Industrie

10. Chemische industrie
11. Afvalverwerking
12. Bouwnijverheid, houtverwerkende industrie, metaal- en overige industrie
13. Nucleaire industrie
14. Buisleidingen

Transport

6. Schiphol
7. Wegvervoer
8. Binnenvaart
9. Zeehavens

Publieke domeinen

15. Integraal toezicht jeugdzaken
16. Gezondheidszorg
17. Sanctietoepassing
18. Kinderopvang

Voedsel en waren

De VWA is de eerstverantwoordelijke inspectie voor de domeinen in dit cluster.

1. Horeca

Stand van zaken eindbeeld: door ICT vertraging en twijfel over juridische onderbouwing van de gegevensuitwisseling wordt vertraging opgelopen. Uitbreiding van de samenwerking vergt een investering in capaciteit bij gemeenten en VWA.

Voortgang

- De al eerder gestarte *pilots* voor samenwerking tussen VWA en gemeenten geven de volgende inzichten en resultaten:
 - Samenwerking vergt investering. Een gestart samenwerkingsverband leidt niet meteen tot merkbare resultaten. Het kost tijd en inzet om over en weer kennis op te bouwen en de mogelijkheden te verkennen. Dit zijn trajecten van enkele jaren. Met de volgende tranche van gemeenten kan het proces sneller gaan, omdat er een duidelijker aanbod kan worden voorgelegd. Inzet van VNG en BZK is hierbij wenselijk;
 - Samen werken is niet zonder meer samen inspecteren. Alleen in de eerste fase van kennismaking is samen inspecteren interessant omdat daarmee kennis en ervaring wordt uitgewisseld. Daarna kost het onnodig veel afstemming en leidt tot te veel inspecteurs die tegelijkertijd 'binnen vallen';
 - Gezamenlijke inspecties desgewenst alleen bij matige of slechte nalevers;
 - Afstemming met gemeenten over een (lagere) bezoekfrequentie bij goednalevende bedrijven;
 - Oog- en oorfunctie bij goede nalevers. De VWA ontwikkelt een korte opleiding Horeca voor de gemeentelijke ambtenaar, zodat deze voor de VWA een oog- en oorfunctie kan vervullen bij goednalevende bedrijven. De VWA inspecteert dan niet of met een lagere frequentie.
- In november 2009 zijn de samenwerkingspilots *geëvalueerd*.
- De '*digitale herinspectie*' is op een robuuste wijze geïmplementeerd in de ambtachtelijke sector van de VWA-organisatie. Een horecaondernemer kan, nadat er een waarschuwing opgelegd is, via Internet aangeven op welke wijze de overtreding is opgelost. Hiermee worden zowel een herinspectie als herinspectiekosten afgewend die de ondernemer anders in rekening gebracht zouden worden.
- *Mening bedrijfsleven:* KHN is redelijk tevreden over de behaalde resultaten, maar is van mening dat er in de samenwerking met gemeenten nu concrete resultaten moeten worden gehaald. KHN wil graag hogere ambitie door met meer gemeenten samen te werken. Samenwerking moet volgens KHN leiden tot gezamenlijke risicobepaling en toezichtsarrangement.
- *Toezichtlastreductie:* zie dashboard in Voortgangsrapportage voorjaar 2009. De Belastingdienst draagt voor 20% bij aan de toezichtlast in de Horeca. Reductiemogelijkheden worden najaar 2009 samen met de Belastingdienst onderzocht.

2. Land- en tuinbouw

Stand van zaken eindbeeld: is in belangrijke mate behaald.

Voortgang

- Samenwerking in de *pilots* van de afgelopen periode is voortgezet, o.a. door het ontwikkelen van een gezamenlijke risicoanalyse met handhavers in de regio Den Bosch. De AID gaat deze samenwerking structureel inbedden in de organisatie (nVWA).
- Voor *kwantitatieve toezichtlastreductie* wordt ingezet op investering in de professionaliteit van de inspecteurs.
- Overige toezichtlasten worden lokaal (m.n. waterschappen en gemeenten) veroorzaakt. M.b.v. *samenwerkingspilots* wordt getracht ook deze lasten te reduceren. Betrokken diensten én gecontroleerde ondernemers oordeelden positief (evaluatieverslag op www.inspectieloket.nl). Toepassing van signaaltoezicht over en weer blijkt direct minder last op te leveren.
- *Klanttevredenheidsonderzoek* uit 2008 heeft geleid tot:
 - Aankondiging controles vooraf;
 - Nog meer handhavingscommunicatie vooraf om toezichtaspecten toe te lichten;
 - Overname toetsing subsidie agrarisch natuurbeheer van Dienst Uitvoering per 2010;
 - Voorbereiding beschikbaar stellen van controledossiers aan ondernemers.
- *Mening bedrijfsleven:* bedrijven die deelnamen aan de pilots met gemeenten zijn positief over de aanpak.
- *Toezichtlastreductie:* zie dashboard in Voortgangsrapportage voorjaar 2009. Reductiedoelstelling van 25% voor het aandeel rijksinspecties is behaald: 29%.

3. Vleesketen

Stand van zaken eindbeeld: vooruitgang geboekt. In 2009 is een extra reductie van toezichtlasten bereikt van € 410.000, oplopend tot € 860.000 extra in 2011. De VWA heeft dan ruim meer dan 20% in het 'direct beïnvloedbare' deel van het toezicht gereduceerd. Voor het niet-beïnvloedbare deel wordt onderzocht welke voorstellen aan de EU kunnen worden voorgelegd om verdere reductie van de toezichtlast mogelijk te maken.

Voortgang

- *Samenwerkingspilot* in provincie Brabant is afgesloten (VWA, provincie, gemeenten en AI). Evaluatie volgt. De samenwerking geeft aanleiding om deze te verbreden naar andere regio's. Voorwaarde is ICT ondersteuning, zoals een gezamenlijke planningsmodule en gemeenschappelijke inspectieruimte, die nog ontbreekt.
- Een belangrijke impuls voor vernieuwing van het toezicht door VWA wordt verwacht van de recent ontwikkelde methodiek *Continuous Control Monitoring (CCM)*, die m.b.v. een aanvullende financiering van EZ wordt getest. Het CCM maakt digitale uitwisseling van bedrijfsgegevens naar de VWA en in dit geval de provincie Noord Brabant mogelijk. Met deze informatie kunnen inspecties vooraf betere risicobeoordelingen opstellen en daarmee onnodige lasten door uitvraag verminderen. Test wordt voorjaar 2010 afgerond.
- VWA en LNV stellen een plan van aanpak op om te komen tot *aanpassing van de bestaande EU-regels* met als inzet het mogelijk maken van een risicogebaseerde vorm van toezicht, ook voor het permanente toezicht in de vleesketen.
- *Toezichtlastreductie:* extra reductie in 2009 van € 410.000; extra prognose in 2011 van € 860.000, wat een reductiepercentage van 7 betekent.

4. Recreatie

Stand van zaken eindbeeld: grootste deel van het eindbeeld zal in 2011 bereikt zijn, met uitzondering van de samenwerking met gemeenten. Het eindbeeld moet op dit punt worden aangepast. De verkenning van de samenwerking met gemeenten wordt niet verder doorgezet. De verhouding tussen capaciteit en rendement is onevenredig. Gemeenten kunnen de toezichtlast beperken door intern de inspecties op elkaar af te stemmen of over te gaan tot integrale inspecties. Gemeenten zullen deze stappen zelf moeten zetten.

Voortgang attractieparken

- Inspecties per bedrijf zijn afgestemd op de mate waarin het bedrijf met kwaliteitssystemen werkt; resultaat voor attractieparken is bereikt.
- Afstemming met de AI is gerealiseerd, inspecties hebben gezamenlijk plaatsgevonden.
- Gesprekken gevoerd met drie gemeenten. Met één gemeente gelijktijdige inspecties uitgevoerd. Samenwerking met gemeenten levert echter te weinig op; pilots worden niet voortgezet.
- *Mening bedrijfsleven:* attractieparken zijn positief over gewijzigd toezicht. De brancheverenigingen Recron, Nederlandse Vereniging Dierentuinen (NVD), Vereniging Dier en Park en Vereniging Van EvenementenMakers (VVEM) zijn ook erg tevreden over de betrokkenheid bij de risicoanalyses en interventiestrategie, al is het tempo van het traject wel een zorg.

Dierentuinen

- Interventiestrategie sessie (waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen toezicht op die gerelateerde en overige onderwerpen) heeft plaatsgevonden. Opstellen gezamenlijke interventiestrategie voor gehele domein is in november gerealiseerd. Branche stuurt op zelfcertificering en moet dit traject opstarten.
- Systeemtoezicht start in oktober o.a. ter ondersteuning van de zelfcertificering
- ICT ondersteuning via GIR is niet gerealiseerd, ook is er geen planningsmodule gerealiseerd.

Verblijfsaccommodaties

- Project toepassing systeemtoezicht in bungalowparken loopt.
- Doelgroepanalyse is afgerond, interventiestrategie is in november opgesteld. Met de branche worden ideeën ontwikkeld hoe kennis van regelgeving bij kleine verblijfsaccommodaties verhoogd kan worden.
- Bij de gemeente waarmee gesprek gaande was over een eventueel samenwerkingspilot voor toezicht op campings bleek het toezicht intern goed geregeld. Verkenning van mogelijke samenwerking met gemeenten wordt niet verder doorgezet. De verhouding tussen capaciteit en rendement is onevenredig.

Zwembaden, sauna's, thermen

- Overleggen met IPO over eventuele toepassing van systeemtoezicht voor zwembaden en het onderbrengen van het rijkstoezicht bij provincies in de vorm van een oog- en oorfunctie lopen nog. Daadwerkelijke pilots zullen niet voor 2010 starten.

Evenementen

- Interventiestrategie is verplaatst naar eind oktober in verband met drukte tijdens het festivalseizoen.
- Afstemming met Regiegroep Regedruk loopt. Voorlopig concentreert deze zich op de vergunningverlening en niet op toezicht.
- Afstemming van VWA met gemeente Rotterdam vindt plaats op operationeel niveau. Afstemming met Amsterdam gestart.

Toezichtlastreductie: zie dashboard in Voortgangsrapportage voorjaar 2009.

5. Levensmiddelenhandel

Stand van zaken eindbeeld: voor het behalen van het eindbeeld is het besluit essentieel of de VWA de controles overneemt of dat er één privaats orgaan komt, die de controles in afstemming met de VWA uit gaat voeren. Dit besluit is nog niet genomen omdat Skal (onafhankelijke organisatie voor het toezicht op de biologische productie in Nederland), Stichting ControleBureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE) en VWA nog los van elkaar toezicht houden.

Voortgang

- VWA, AI en VI stemmen hun activiteiten voor 2010 op elkaar af. Deze activiteiten zullen worden opgenomen in het *projectenoverzicht* voor de levensmiddelenhandel.
- Met LNV wordt onderzocht op welke wijze de controles op basis van de *Landbouwkwaliteitswet* (o.a. door CPE, KBC en Skal) zo efficiënt en met zo min mogelijk last kunnen worden uitgevoerd.
- *Mening bedrijfsleven:* CBL wil graag bundeling van controles van de VWA met de private controles.
- *Toezichtlastreductie:* best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Douane) 17% toezichtlastreductie.

Transport

De IVW is de eerstverantwoordelijke inspectie voor de domeinen in dit cluster.

6. Schiphol

Stand van zaken eindbeeld: in het vastgestelde Eindbeeld voor 2011 van de samenwerkende toezichthouders Front Office Schiphol gaan bedrijven hun eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van de naleving steeds beter invullen, waardoor de overheid haar toezicht bij die bedrijven kan reduceren en haar toezichtprocessen meer eenduidig kan organiseren. Bedrijven die deze verantwoordelijkheid minder goed invullen, ondervinden als keerzijde meer toezicht.

De samenwerkende toezichthouders hebben onderkend dat er sprake is van verschillende toezichtprocessen op Schiphol. Er zijn daarom pijlers onderscheiden waarvoor verschillende toezichthouders een hoofdverantwoordelijkheid hebben: vracht (Douane / Voedsel en Warenautoriteit), beveiliging (Koninklijke Marechaussee), veiligheid (Inspectie Verkeer en Waterstaat) en Ruimtelijke Ordening en Milieu (Gemeente Haarlemmermeer / Provincie Noord-Holland). Een belangrijk uitgangspunt bij het realiseren van de gezamenlijke

hoofddoelstelling is dat voor elk van de pijlers de hoofdrolspelers zelf verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de afgesproken resultaten en het initiëren / afstemmen van activiteiten.

Voortgang

- Op basis van een eerste inventarisatie van fysieke risico's is dit jaar een *nadere inventarisatie* uitgevoerd met alle betrokken toezichthouders op Schiphol. De risico's zijn vertaald naar de meest gevaarlijke situaties die direct tot een ongeval kunnen leiden. Op dit moment wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak van drie risico's / 'hazards', waarbij meerdere toezichthouders betrokken zijn. Afspraken die hieruit voortvloeien over toezichtsprocessen worden in een convenant vastgelegd.
- *Bedrijvendatabase*: met medewerking van de toezichthouders en de Airport Authority Schiphol (AAS) is als start van de bedrijvendatabase een lijst van bedrijven opgesteld die luchtvaart- en luchthavenproces gerelateerd toezicht ondervinden. Deze lijst dient als uitgangspunt voor onder meer informatiedeling, risico-analyse, meting van toezichtlasten en communicatie-activiteiten met de sector.
- Begin 2010 wordt het *Convenant Airport Authority* afgesloten waarin een zestal publiek-private afspraken (deelconvenanten) zijn opgenomen tussen de overheidstoezichthouders enerzijds en de Havenmeester AAS anderzijds.
- *Voortgangsbericht* : jaarlijks wordt bekeken op welke inspectiethema's of risicogebieden een gezamenlijke, integrale aanpak mogelijk of gewenst is. De uitvoering van de meer geïntegreerde programma's geschiedt met inachtneming van de bestuurlijke prioriteiten van de betrokken overheidsdiensten. Naast de integratie van bekende inspectieonderwerpen weten de toezichthouders elkaar door deze initiatieven ook beter te vinden bij onvoorziene onderwerpen.
- Binnen de pijler *Vracht* wordt in het programma Redesign Cargo, in BPVS (Beveiliging en Publieke Veiligheid Schiphol) verband, gewerkt aan een integrale aanpak van controles op inkomende en uitgaande goederenstroom. Het beoogde resultaat is een bijdrage te leveren aan Schiphol Cargo Mainport in Europa, door een optimale logistieke doorstroming van grensoverschrijdende goederen te koppelen aan een integrale controle onder regie van Douane (joint inspection) op één tijdstip en op één locatie (one-stop-shop) en aan reductie van de toezichtlast. Onder dit programma is op 21 september 2009 de pilot van de controlestraat op Schiphol door staatssecretaris Financiën geopend, is de inrichting van de centrale controleregie cargo van start gegaan en wordt de informatiefunctie ontwikkeld. In samenwerking tussen Amsterdam Airport Schiphol, Air Cargo Nederland en Douane wordt deze aanpak de komende jaren verder gerealiseerd in het concept Schiphol-Smartgate.
- Binnen de pijler *Beveiliging* is in het kader van de doorontwikkeling van de informatiemodule ten behoeve van informatiegestuurd toezicht een nieuwe versie van de module uitgebracht. Hierdoor kan de KMar nog beter het accent van toezicht richten op bedrijven die hun verantwoordelijkheid minder goed invullen. Begin 2009 werd bekend dat het EU-beleid ten aanzien van de bekende afzenders in de luchtvrachtketen zal worden gewijzigd medio april 2010. Ter ondersteuning aan de bekende afzender ontwikkelt de KMar/NCTb momenteel een toolkit die het op een eenvoudige wijze mogelijk maakt aan de 'nieuwe' administratieve verplichtingen van de regelgeving te voldoen.
- Vervolgonderzoek naar individuele verbetermaatregelen van de toezichthouders op het gebied van kwalitatieve toezichtlast is afgerond. Aan de aanbevelingen over onder meer verbeteringen van houding, gedrag en verhoging van de professionaliteit van inspecteurs wordt door toezichthouders invulling gegeven.
- Eind oktober is op initiatief van het Lokaal Milieu Overleg Schiphol een milieuhandhavingsestafette uitgevoerd waarbij op één dag een groot aantal specifieke bedrijven op Schiphol door de gezamenlijke toezichthouders is bezocht.
- De bestaande informatie over het domein Schiphol is ten behoeve van de bedrijven vernieuwd binnen de website www.inspectieloket.nl . Zo zijn directe links gemaakt naar de webpagina's van deelnemende toezichthouders om gericht relevante toezichtsinformatie voor bedrijven aan te bieden.
- *Toezichtlastreductie*: er is voornamelijk nog geen (prognose van) reductie van toezichtlasten voor het domein Schiphol. Oorzaak hiervan is met name dat (grens)controles door de diverse toezichthouders op de goederenstromen door de lucht voor een belangrijk deel afkomstig uit EU-verordeningen, die op Schiphol strikt moeten worden uitgevoerd. De inhoud van deze verordeningen wordt frequent aangevuld of aangepast aan mondiale en Europese ontwikkelingen in het handels- en goederenverkeer.

7. Wegvervoer

Stand van zaken eindbeeld: wat betreft toezichtlastreductie is het eindbeeld nog ver verwijderd. Met de introductie van toezicht komt het eindbeeld dichterbij. Uitgaande van de afspraken voor 2010 - meer samenwerking - worden de resultaten positief beïnvloed.

Voortgang

- *Integrale transportcontroles* raken steeds verder ingebed als instrument bij betrokken inspectiediensten. Er vindt regulier afstemmingsoverleg plaats waaraan steeds meer partijen actief deelnemen.
- Per 1 januari 2010 neemt IVW de toezichtstaak over van de AI voor toezicht op de *Arbeidstijdenwet* bij Eigen Vervoerders.

- Ten aanzien van *gegevensuitwisseling* wordt er aansluiting gezocht bij het generieke DiD, in ontwikkeling bij de AI. Op grond van de businesscase wordt actief een start gemaakt binnen de aan te sluiten diensten.
- *Systeemtoezicht* tussen IVW en Douane verder in ontwikkeling. Verwacht wordt dat IVW de aanpak via de Authorised Economic Operator (AEO; zoals in gebruik bij de Douane) over zal nemen en ook de overige bij het domein betrokken inspectiediensten zullen aansluiten bij deze methodiek
- Beperkt onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van het *digitaal loket* bij het terugdringen van de administratieve toezichtslast laat meerwaarde zien, al is deze anders dan vooraf ingeschat. Verdere uitwerking, onderzoek en betrokkenheid van de sector is nodig om e.e.a. goed vorm te kunnen geven.
- Alle betrokken partijen nemen samenwerking op in hun *jaarplannen*; samenwerkende diensten zijn voor 2010 een aantal prioriteiten overeengekomen die de komende periode verder uitgewerkt worden in een jaarplan 2010.
- Werkzaamheden van het *frontoffice* zijn verschoven naar de lijnorganisatie van de betrokken diensten. IVW voert de regie en heeft daarvoor een programmamanager aangesteld.
- *Mening bedrijfsleven*: uit onderzoek komt naar voren dat de bedrijven op dit moment andere prioriteiten hebben dan toezichtlast.
- *Toezichtlastreductie*: uit dashboard kwam naar voren dat de prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief de Belastingdienst/Douane en aandeel EU) tot 13% toezichtlastreductie leidt. (Zie voortgangsrapportage na jaar 2009). Over dit reductiepercentage is nog overleg gaande met de Douane. Maatregelen voor verdere reductie:
 - Samenwerking wordt opgenomen in de jaarplannen van de diverse diensten. Speerpunten zijn: het in kaart brengen van de best presterende bedrijven, waarmee een convenant afgesloten kan worden, het in kaart brengen van de slechtst presterende bedrijven die onderwerp van integraal onderzoek en controle zullen worden;
 - Vastleggen van controlegegevens en opzet rapportagestructuur in en met DiD;
 - Inzet van integrale transportcontroles. IVW neemt het voortouw om te komen tot een samenwerkingsconvenant tussen de partners;
 - Aandacht voor informatiedeling ten aanzien van buitenlandse bedrijven.

8. Binnenvaart

Stand van zaken eindbeeld: geen bijzonderheden te vermelden.

Voortgang

- Voor een *gemeenschappelijke risicoanalyse* wordt samengewerkt met het op te richten Comité Binnenvaart Veiligheid. Start is gepland per 1 januari 2010.
- Uit gezamenlijke risicoanalyse zijn *vier risico's* vastgesteld. Voor elk aandachtsgebied van het gezamenlijke inspectieprogramma (betrokken zijn de KLPD, Zeehavenpolitie, Rijkswaterstaat (RWS), IVW en de Havenbedrijven Rotterdam en Amsterdam) wordt een plan van aanpak gemaakt met daarin 'performance indicatoren' om effect van de actie te kunnen meten.
- Onderzoek naar *fine-tuning van bestaande inspectietypen* op overlastbeperking loopt onder leiding van de Havenbedrijven.
- Akkoord voor *financiering van projectvoorstel* voor de ontwikkeling van een generiek koppelpunt voor gegevensuitwisseling; project gaat van start zodra KLPD groen licht geeft. Verwachte doorlooptijd na goedkeuring vier maanden.
- Start van project om te zoeken naar '*dor hou*' in *regelgeving*
- *Toezichtlastreductie*: best guess voor reductie toezichtlasten bij domein Binnenvaart opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Belastingdienst/Douane) 16% toezichtlastreductie. Overleg met Douane voor reductie toezichtlasten aandeel Douane. Prognose voor toezichtlastreductie in 2011 op lokaal niveau: 21%.

9. Zeehavens

Stand van zaken eindbeeld: nadruk ligt op informatiedeling, gezamenlijke risicoanalyse, gezamenlijk jaarplan, stroomlijnen van de logistieke keten (single window) en gecoördineerde uitvoering van inspecties. Realisatie zal tot zeker 2013 duren. Uit aanvullend onderzoek blijkt ook dat in vergelijking met concurrerende havens in buurlanden de regelgeving en het toezicht in Amsterdam en Rotterdam internationaal goed scoren. De regels zijn eenduidig en transparant en de doorloopsnelheid is relatief hoog. Ingezet wordt op belangrijke verbeteringen zoals invoering van het systeem Supd@x waarbij informatie over veterinaire ladingen op één punt wordt verzameld en door alle toezichthouders wordt benut. De administratieve vereenvoudiging en de verbetering van de doorloopsnelheid van goederen zal aanzienlijke besparingen (circa € 7 miljoen per jaar) opleveren voor ondernemers, die echter buiten de definitie van toezichtlast vallen en niet kunnen worden meegeteld.

Voortgang Lading

- Opbouw van het ladingregiecentrum bij de Douane is in gang gezet. In januari 2010 wordt het operationeel.
- Uitwerking van signaaltoezicht is begonnen. Een opleidingsplan Gevaarlijke stoffen ten behoeve van inzet Douane is in ontwikkeling.
- Er is toenemend gebruik van Douane inspectiefaciliteiten door andere diensten.
- Gezamenlijke aanpak van gegaste containers verloopt volgens plan.
- Verdere ontwikkeling en implementatie van systeem SupD @x is integraal in de ladingregie opgenomen.
- Bij de Douane is horizontaal toezicht in ontwikkeling. Waar mogelijk zullen andere ladingtoezichthouders hierbij aansluiten. Besparing vermindert de last bij de goede nalevers, maar de last voor de sector blijft gelijk.
- Gebleken is voorts dat grote delen van de toezichtlast (veterinaire inspecties) in het aspect lading wegens EU-regelgeving nagenoeg onveranderlijk zijn. Er wordt ingezet op aanpassing van de EU-regelgeving.

Schip

- Ondertekening van het convenant tussen de toezichthouders op zeeschepen zal 16 december plaatsvinden. Daarmee is een belangrijke mijlpaal bereikt.
- Pilot milieuspecties in Rotterdam is om die reden vertraagd en zal rond de jaarwisseling van start gaan.
- Aanmerkelijke vermindering van de administratieve lasten wordt bereikt door stroomlijning van de havenverordeningen. Bijvoorbeeld In Rotterdam vervallen daardoor circa 1900 vergunningen en ontheffingen per jaar.
- Wetswijziging om havenmeesters toezichtbevoegdheden voor de Wet voorkoming verontreiniging door schepen te geven kost meer tijd dan verwacht. Planning is 2011. Ondertussen hebben de havenmeesters zich bereid verklaard de werkzaamheden alvast op te pakken.

Grenstoezicht

- De werkwijze in Amsterdam en Rotterdam (o.m. systeem ZUIS) is in belangrijke mate gelijkgetrokken. De zeehavenpolitie en Koninklijke Marechaussee zijn beschikbaar voor signaaltoezicht voor andere toezichthouders aan boord van schepen.
- Wegens EU-regelgeving (Schengenakkoord) is er weinig tot geen mogelijkheid voor reductie toezichtlasten. Ingezet wordt op stroomlijnen van administratieve lasten (o.a. visumverstekking) en kwaliteitsverbetering in het toezicht.

Port-security

In de streefbeeld is vastgesteld dat op het gebied Port-security geen verdere grote veranderingen nodig zijn. In bestaande overlegvormen wordt de werkwijze verder aangescherpt.

Mening bedrijfsleven

Het gezamenlijk jaarplan 2009 is door het bedrijfsleven goed ontvangen; voor 2010 volgt een update

Mening drie gezaghebbende vertegenwoordigers van het Rotterdamse havenbedrijfsleven over aspect Lading:

- Toezicht is, in vergelijking met andere landen, goed geregeld. Flexibiliteit, goede dienstverlening en de snelle processen zijn een verkoopargument;
- Toezicht is een 'noodzakelijk kwaad'. Zonder goed toezicht verliest Nederland zijn goede naam;
- Samenwerking met de Douane is goed maar er zijn nog te veel aanspreekpunten; de coördinerende functie van de Douane wordt nog niet herkend door het bedrijfsleven;
- Aansluiting op Portbase leidt tot efficiënter toezicht maar vraagt wel grote investeringen van het bedrijfsleven;
- Horizontaal toezicht (AEO) heeft voordelen maar zal niet leiden tot een afname van toezicht en vraagt grote investeringen van het bedrijfsleven;
- Politieke doelstellingen spreken elkaar tegen. Enerzijds vermindering van toezichtlast, anderzijds nieuwe regelgeving en nieuwe opdrachten aan toezichthouders.

Toezichtlastreductie

- Er is een best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Douane) is bijna € 8 miljoen lastreductie. Deze reductie kan echter niet zonder meer worden opgenomen in de toezichtlastreductie, omdat het gaat om minder stagnatie in vervoersstromen en dit aspect niet onder de definitie van toezichtlasten valt.
- Bijna de helft van de gemeten toezichtlast is niet tot nauwelijks beïnvloedbaar wegens dwingende (EU-)regelgeving. Het gaat in hoofdzaak om: veterinaire inspecties (€ 5 miljoen), grenstoezicht (€ 1,2 miljoen), containerscans Douane (€ 1,7 miljoen) en buitenlandse schepen (€ 0,4 miljoen).

Industrie

De VI is de eerstverantwoordelijke inspectie voor de domeinen chemie, afval, nucleair en buisleidingen.

10. Chemische industrie

Stand van zaken eindbeeld 2015 en tussenbeeld 2011: op basis van onderstaande activiteiten en producten zal in eerste instantie het tussenbeeld 2011 bereikt kunnen worden.

Voor het bereiken van het eindbeeld in 2015 is de voorgenomen vorming van de regionale uitvoeringsdiensten (per 1 januari 2012; bedoeld voor de uitvoering van o.a. toezichttaken op VROM-gebied) cruciaal.

De chemiebedrijven zullen naar verwachting tot het takenpakket van deze diensten gaan behoren.

Producten die binnen het domein worden ontwikkeld (zoals afgestemd toezicht, systeemgericht toezicht, professionalisering toezichthouder) moeten dan hierin hun verankering krijgen. Als onderdeel van de domeinaanpak zal dit dan ook actief ingebracht worden bij de voorbereiding en implementatie van de uitvoeringsdiensten.

Algemeen: vanwege overlap in doelgroep en doelstelling zullen de trajecten voor de verbetering van het BRZO-toezicht en Vernieuwing Toezicht Chemie in elkaar geschoven worden. Studie naar concreet in kaart brengen van de synergie, dit betreft zowel de aanpak in de ondersteuning/facilitering (zoals systeemgericht toezicht, ICT, deskundigheidsbevordering), als de uitvoering van de inspectiebezoeken. Doelstelling is om eind 2010 tot volledige integratie te komen.

Voortgang coördinatie toezicht

- Afgestemd toezicht vindt inmiddels plaats in de Rijnmond regio (2009: 45 chemiebedrijven), op het Chemelot bedrijventerrein (54 installaties) in Limburg en op het bedrijventerrein EMtecc in Drenthe. Overheidsdiensten stemmen met elkaar en met het bedrijf af. Tevens is er samenhang met de BRZO-inspecties. De ervaring van deze afgestemde inspecties is verzameld, gebundeld en beschikbaar gesteld aan alle provincies. DCMR heeft plannen om in 2010 ook afgestemd toezicht uit te voeren bij andere branches (raffinaderijen en grote afvalverwerkers).
- In de tweede helft van 2009 voeren Gelderland, Groningen, Friesland, Zuid Holland, Noord-Holland en Overijssel enkele afgestemde pilot inspecties uit. Uitvoering hangt nauw samen met de BRZO-inspectie.
- Provincies Zeeland, Brabant en Limburg starten afgestemde inspecties in 2010, gecombineerd met BRZO-inspectie.
- Provincie Utrecht gaat in 2010 een gecombineerde pilot uitvoeren van zowel afgestemd toezicht als systeemgestuurd toezicht bij een chemiebedrijf.
- Bij Chemelot zijn kwalitatieve verbeteringen behaald. Inspecteurs treden professioneler en met meer kennis van zaken op, er is een open dialoog tot stand gebracht tussen bedrijf en overheid over de wijze van toezicht. Uit de inspecties bij Chemelot blijkt dat de nieuwe aanpak kwantitatief 18% minder tijdsinzet vergt van de bedrijven. De verwachting is dat dit op termijn 30% kan worden.
- Er zijn kwalitatief belangrijke voordelen behaald in de Rijnmond regio. Uit een enquête in de Rijnmond is gebleken dat vooral de transparantie van het optreden van diensten zijn verbeterd. De kwantitatieve reductie is in de Rijnmond aanpak niet expliciet gemeten.
- Bestuurlijk vastgesteld dat Vernieuwing Toezicht en BRZO binnen 1 tot 2 jaar samengaan. Daarvoor zal onderzocht gaan worden op welke gebieden en ook in welke mate samensmelting vorm kan krijgen. Kansrijke gebieden zijn opleidingen, kwaliteitscriteria, ICT en coördinatie.
- Bovengenoemde koppeling aan BRZO zal naar verwachting het invoeren van afgestemd toezicht in de chemie bespoedigen.
- Projectplan uniforme tijdelijke oplossing voor het melden van ongewone voorvallen is uitgevoerd en wetsvoorstel wordt voorbereid. (Een conceptvoorstel voor wetswijziging is in voorbereiding).
- Concernaanpak Akzo is in september gestart in Delfzijl, daarna zal Botlek volgen.

Systeemgericht toezicht

- Eind juni is er een workshop voor projectleiders systeemgestuurd toezicht georganiseerd voor het verkrijgen van de beste praktijken. Enkele basis uitgangspunten worden nu nader uitgediept voor behandeling in de landelijke werkgroep.
- Op initiatief van de provincies is inmiddels een groot aantal pilots systeemtoezicht gestart bij chemiebedrijven in Noord-Brabant, Zeeland, Groningen en Zuid-Holland.

Selectief toezicht: ter voorbereiding en uitvoering van selectief toezicht is de werkgroep Provinciale risicoanalyse opgericht. Eerste bijeenkomst heeft in juni plaatsgevonden, vervolg medio oktober.

Opschaling

- Projectplan opschaling GIR Vernieuwing Toezicht Chemie opgesteld en goedgekeurd (maart). (Zie ook § 3.1).
- Uitvoering noodzakelijke aanpassingen voor opschaling GIR-chemie enigszins uitgesteld, o.a. door veranderende rol/functie van ICTU. In augustus zijn twee van de drie aanpassingen doorgevoerd: opname database BRZO-bedrijven in GIR-Chemie en aanpassing database deelnemende diensten. De aanpassing van de gebrekkige rapportagetool in GIR Vernieuwing Toezicht Chemie is in november opgeleverd.
- Opleiding voor gebruik van de GIR is in voorbereiding, waarvan een e-leeromgeving voor GIR-Chemie ook een onderdeel is.

Mening bedrijfsleven

- De Nederlandse Vereniging Chemische Industrie (VNCI) is op zich tevreden over de aanpak van het afgestemde toezicht bij de chemiebedrijven, maar dringt wel aan op versnelling van het proces.
- De chemiebedrijven op het bedrijventerrein Chemelot (Zuid Limburg) zijn erg tevreden over het afgestemde toezicht via het Loket Chemelot, zowel wat betreft de vermindering van de kwantitatieve toezichtlast als de

verbetering in kwalitatieve zin (professionaliteit van de toezichthouder, wijze van communiceren tussen bedrijven en overheden).

- De chemiebedrijven bij DCMR zijn tevreden met de kwaliteitsverbetering die met de afgestemde inspecties bereikt wordt, over de kwantiteit kan nog geen eenduidig resultaat gemeld worden.

Toezichtlastreductie: reductie wordt bereikt door rijksinspecties en lokale overheden gezamenlijk, waarbij de grootste toezichtlast door andere overheden wordt veroorzaakt. In 2010 worden best guess en toezichtlasten opgesteld, gebaseerd op het effect van het afgestemde toezicht zoals dat nu is georganiseerd in de front-offices Chemelot (prov. Limburg) en Rijnmond (DCMR) en zoals dat nu landelijk wordt vorm gegeven.

11. Afvalverwerking

Stand van zaken eindbeeld 2015 en tussenbeeld 2011: op basis van onderstaande activiteiten en producten zal in eerste instantie het tussenbeeld 2011 bereikt kunnen worden.

Voor het bereiken van het eindbeeld in 2015 is de voorgenomen vorming van de regionale uitvoeringsdiensten (per 1 januari 2012; bedoeld voor de uitvoering van o.a. toezichttaken op VROM-gebied) cruciaal.

De afvalbedrijven zullen naar verwachting tot het takenpakket van deze diensten gaan behoren.

Producten die binnen het domein worden ontwikkeld (zoals afgestemd toezicht grote afvalbedrijven, brancheaanpak afval, systeemgericht toezicht, professionalisering toezichthouder) moeten dan hierin hun verankering krijgen. Als onderdeel van de domeinaanpak zal dit dan ook actief ingebracht worden bij de voorbereiding en implementatie van de uitvoeringsdiensten.

Voortgang coördinatie toezicht

- Geen wijzigingen ten opzichte van vorige periode.
- Projectplan uniforme tijdelijke oplossing voor het melden van ongewone voorvallen is uitgevoerd en wetsvoorstel wordt voorbereid. (Een conceptvoorstel voor wetswijziging is in voorbereiding).

Branchegerichte aanpak

- Er zijn vier brancheteams (samenwerking tussen provincies en brancheorganisaties) gevormd; de eerste brancheteam bijeenkomsten hebben plaatsgevonden. Scope van de doelgroep brancheteams is bepaald. Alle branchemanagers zijn aangesteld.
- Bij drie teams schuiven vanuit Brabant vergunningverleners aan in plaats van toezichthouders, waardoor connectie met preventieve regulering binnen team beter is geborgd
- Het afvalverbrandingsinstallatie (AVI-) brancheteam heeft in juni eerste opdracht met succes uitgevoerd (onderzoek naar gerucht of recyclebaar afval wordt verbrand).
- Het autodemontage brancheteam heeft een opdracht ter ondersteuning van de Haalbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid (HUF-) toets sloopregeling in voorbereiding.
- Puinbrekers brancheteam werkgroepen zijn geformeerd en in juni gestart met uitwerken van twee thema's (tag en begeleidingsbiljet puingranulaat) en brancheplan.
- Gesprekken met MRF (schroot) over certificering gevoerd. Samenwerkingsovereenkomst en drie pilots bij Gelderland, Zuid(DCMR)- en Noord-Holland in voorbereiding.
- Project Nalevingshulp (i.s.m. Regiegroep Regeldruk) voor de VOMS (scheepsafvalstoffen) is afgerond met aanbeveling aan RWS te komen tot een voorlichtings-/informatietraject richting branches die geconfronteerd worden met de nieuwe regelgeving over scheepsafvalstoffen. RWS organiseert in oktober een landelijk symposium. Er wordt een voorlichtingsfilm voor het informatietraject opgesteld.
- Toezichtlastreductie: aandeel toezichtlasten vanuit Rijk nihil ten opzichte van de totale toezichtlasten, waarbij groot aandeel van provincies. Toezichtlasten provincies worden in kaart gebracht.

Systeemgericht toezicht op initiatief van de provincies is inmiddels een groot aantal pilots systeemtoezicht gestart bij afvalbedrijven in Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant en Drenthe.

Mening bedrijfsleven: de betrokken brancheverenigingen in de afvalsector zijn enthousiast over de landelijke brancheaanpak voor diverse categorieën afvalbedrijven

Toezichtlastreductie: wordt nog berekend.

12. Bouwnijverheid, houtverwerkende industrie, metaal- en overige industrie

De AI eerst de eerstverantwoordelijke inspectie voor dit domein.

Stand van zaken eindbeeld: eindbeeld voor Bouw enz. valt samen met de sectoraanpak van de AI, zoals beschreven in de AI-jaarplannen en -jaarverslagen. (Zie hiervoor Jaarverslag AI 2009 en AI-jaarplan 2010). Dit domein kan binnen de lijn worden gebracht en zal binnenkort worden afgerond.

Voortgang

- *Nieuwe samenwerking gemeenten:* samenwerking is uitgebreid met een viertal gemeenten: Breda, Groningen, Zoetermeer en Zaanstad. Deze gemeenten hebben al gecoördineerd toezicht in hun organisatie, wat voorwaarde is voor de samenwerkingsprojecten. Afspraken met deze gemeenten zijn:
 - Voor een betere selectie van de AI-projecten neemt de AI vóór een inspectieproject contact op met de gemeente voor afstemming van de inspectieadressen.
 - Voor het toezicht op de bouw wordt ook afgestemd over inspecties op het vestigingsadres van een bedrijf.
 - Gedetailleerde afstemming met AI over gemeentelijke inspectieplannen vanaf verschijnen AI-jaarplan (november).De AI en gemeente Rotterdam zijn nog in een verkennend stadium voor mogelijkheden tot samenwerking.
- *Oog- en oor lijsten arbo:* de AI heeft in de pilots samen met gemeenten een arbo-signaallijst ontwikkeld die na een korte introductie/training aan gemeentelijke inspecteurs kan worden meegegeven. De lijst bevat 10 punten van hoogwaardige signalen van ernstige risico's waaraan werknemers (ook inspecteurs) bloot kunnen staan. Acute zaken (twee aspecten) dienen direct aan de regionale teamleiders te worden gemeld. Andere meldingen (tips) kunnen via de digitale formulieren van de AI gemeld worden. Zie www.arbeidsinspectie.nl.
- *Asbestmeldingen:* gemeenten kunnen zich bij de AI aanmelden om automatisch de meldingen voor asbestverwijdering door te krijgen. Hierdoor weet de gemeente direct waar asbest wordt verwijderd en kan goed toezicht houden op het naleven van de sloopvergunning. De gemeenten maken graag van deze mogelijkheid gebruik. Inmiddels hebben al 200 gemeenten zich voor deze service opgegeven.
- *DiD Arbeidsinspectie:* De AI heeft als eerste rijksinspectie al haar inspectiebevindingen van de afgelopen jaren via een zoekmachine opengesteld voor andere toezichthouders. Per bedrijf is zichtbaar wanneer het door de AI is geïnspecteerd, wat is geconstateerd en welke maatregelen eventueel zijn genomen. Gemeenten kunnen hierdoor het nalevingsgedrag van 'hun' bedrijven nalezen en hun eigen toezicht selectiever organiseren en zich dus richten op de meest risicovolle bedrijven. DiD is najaar 2009 operationeel.
- *Mening bedrijfsleven:* de AI stemt haar sectoraanpak geregeld af met de sociale partners. Deze aanpak wordt door de sociale partners positief gewaardeerd. Wel wijzen branches op het belang van de taakuitvoering van gemeenten voor de vermindering van de toezichtlast, waarvoor de AI echter niet verantwoordelijk is. De afgesloten resultaat verkenningen bij bedrijven die geïnspecteerd zijn (papier en karton, dakdekkers) bevestigen de waardering.
- *Toezichtlastreductie:* best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Belastingdienst/Douane) 31% toezichtlastreductie.

13. Nucleaire industrie

Zie voor stand van zaken voor het domein Nucleaire industrie onder afgeronde domeinen, bijlage 4 en § 2.3.

14. Buisleidingen

Voortgang

- Bij vier leidingexploitanten zijn pilots verbetering *systemtoezicht* uitgevoerd. Evaluatie en analyse moet nog plaatsvinden.
- Bij ieder relevant bezoek wordt contact gelegd met het *frontoffice* en het bezoek afgestemd.
- Het domein Buisleidingen werkt in één team samen met het SodM. Vaststelling van het *samenwerkingsprotocol* vindt plaats in de werkprogramma's en het projectplan.
- Er is een *gezamenlijke risicoanalyse* voor de bedrijfstak opgesteld die is gebaseerd op de reeds uitgevoerde bezoeken.
- Het melden van *buisleidingincidenten* wordt opgenomen in een organisatiebreed te ontwikkelen protocol. Tot die tijd is er een soort bereikbaarheidsregeling voor buisleidingincidenten vastgesteld.

Publieke domeinen

15. Integraal toezicht jeugdzaken

De IJZ is de eerstverantwoordelijke inspectie voor dit domein.

Voortgang

- Onderzoeken over 'overgewicht' en 'recidive' onder jongeren: in de onderzochte gemeenten heeft ITJ de nota van bevindingen gepresenteerd. Deze gemeenten hebben toegezegd aan de hand van de uitkomsten van het ITJ onderzoek verbeteringen door te voeren.
In augustus is het ITJ overall-rapport 'De lokale aanpak van overgewicht' aangeboden aan minister Rouvoet. Het overall-rapport 'De lokale aanpak van recidive onder jongeren' volgt begin 2010. Gezien de overeenkomsten tussen knelpunten en oplossingen voor de lokale aanpak van overgewicht en recidive worden de rapporten naar alle gemeenten verstuurd opdat ook daar bestuurders en professionals profijt zullen kunnen hebben van de bevindingen en aanbevelingen van ITJ.
- Drie nieuwe onderzoeken zijn opgestart. Het onderzoek naar 'verslaving' zal zich toespitsen op alcoholverslaving onder jongeren tot 18 jaar; in het onderzoek 'goed voorbereid naar school' wordt onderzocht hoe organisaties en voorzieningen samenwerken om er voor te zorgen dat kinderen van 0 - 6 jaar goed voorbereid naar groep 3 van de basisschool gaan; in het onderzoek naar 'armoede' bekijkt ITJ in hoeverre organisaties op lokaal niveau tezamen erin slagen om kinderen van 5 -16 jaar die leven in een armoedesituatie zodanig te helpen dat deze situatie geen belemmering vormt voor hun ontwikkeling.
- Vernieuwde *website* van de samenwerkende jeugdinspecties (ITJ) is in september operationeel geworden.
- *Centra voor Jeugd en Gezin* (CJG's): gemeenten die door ITJ zijn bezocht, zijn in juni op de hoogte gebracht van de bevindingen rond de ontwikkeling van CJG's bij de betreffende gemeenten.
Het speciaal voor de CJG's ontwikkelde normenkader is in juni vastgesteld.
- Onderzoek *Eindhoven* naar het functioneren van de samenwerking in en rond de SPILcentra: Eindhoven heeft in augustus de zelfevaluatie opgeleverd; ITJ heeft deze positief beoordeeld. Daarmee is het gehele onderzoekstraject van ITJ (inclusief de monitoring) beëindigd. Op 12 oktober zijn in Eindhoven de uitkomsten van het onderzoek gepresenteerd tijdens het symposium over de Brede Zorgstructuur SPILcentra.
- ♦ *Dordrecht* heeft naar aanleiding van ITJ onderzoek het lokale actieplan opgeleverd over de aanpak van voortijdig schoolverlaten. In oktober zijn het onderzoek en het actieplan openbaar gemaakt in de eindpublicatie.
- ♦ *Metarapportage ITJ 'Werkende ketens?'* is in juli door minister Jeugd en Gezin heeft naar de Tweede Kamer gestuurd. Met o.a. de boodschappen van ITJ aan het Rijk om de hulpverlening aan een jongere niet te beëindigen omdat een leeftijdsgrens bereikt wordt en om te investeren in voorlichting over wat mogelijk is t.a.v. privacy in samenwerking. Daarnaast geeft ITJ in de metarapportage ook een aantal adviezen aan gemeenten. Zoals investeer in vroegtijdig signaleren, zet in op de onderliggende oorzaken van een zich manifesterend probleem en geef de ketenaanpak voldoende tijd om effectief te worden. De minister onderschrijft de bevindingen van ITJ, hij biedt gemeenten ondersteuning aan via landelijke trajecten om de ketensamenwerking te verbeteren. De metarapportage is naar alle andere gemeenten gestuurd.

16 Gezondheidszorg

De IGZ is de eerstverantwoordelijke inspectie voor dit domein.

Voortgang Ziekenhuizen

- In de verslagperiode heeft een beoordeling plaatsgevonden van een aantal additionele *verbrede signaleringslijsten* met het oog op een betere inschatting van de risico's die zich in de ziekenhuizen afspelen.
- Het *gezamenlijke jaarplan* rijksinspecties voor het jaar 2010 is in voorbereiding. Streefdatum publicatie: december 2009.
- Uit het contact met het programma Regeldruk burgers, professionals en overheden over afstemming wat betreft knelpunten die professionals in de zorg ervaren is gebleken dat er geen overlapping is in databestanden van gemelde knelpunten.
- Voor de *pilot cultuur* wordt gezocht naar invullingen, o.a. het toepassen van bij de verbrede signaleringslijst.
- Naar verwachting start de AI begin 2010 een follow up van het onderzoek naar *werkdruk van arts-assistenten* bij ziekenhuizen.
- *Toezichtlastreductie*: best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Belastingdienst) 3% toezichtlastreductie. Het domein ziekenhuizen realiseert geen reductie van 25% vanwege het complexe en uitgebreide veld waarop zij toezicht houdt en de politieke en maatschappelijke roep om meer toezicht. De gerealiseerde reductie is tot stand gekomen door de samenwerking met andere rijksinspecties.
IGZ gaat zich inspannen om een hogere reductie dan 3% te realiseren door te zoeken naar additionele mogelijkheden binnen haar eigen werkwijze. Gedacht moet dan worden aan een veranderd IGZ-beleid ten aanzien van de follow-ups op inspectieonderzoeken (bijvoorbeeld door niet meer alle onderzochte ziekenhuizen een plan van aanpak te laten opsturen). Bovendien denkt IGZ aan reductiemogelijkheden door het bevorderen dat de registraties van indicatoren integraal onderdeel gaan vormen van het primaire proces, het verder ontwikkelen van de verbrede signaleringslijsten tot een vorm van systeemtoezicht, het uittesten van vormen van verantwoordelijkheidstoezicht (door organisaties die 'in control' zijn minder te inspecteren).

Deze maatregelen kunnen op dit moment echter nog niet worden gekwantificeerd, omdat zij zich nog in een beginfase bevinden en er dus nog geen zicht is op de feitelijke uitwerking ervan op de hoogte van de toezichtlasten.

Daarnaast dient opgemerkt te worden dat de totale toezichtlasten voor ziekenhuizen circa € 3 miljoen lager uitkomen dan de oorspronkelijke nulmeting is gekomen, aangezien de frequentie van thema-inspecties door de IGZ en de AI een factor vijf lager is dan waarvan in de nulmeting werd uitgegaan. De toezichtlasten voor het domein Gezondheidszorg (Ziekenhuizen en Zorginstellingen opgeteld) bedragen gecorrigeerd in totaal € 14,8 miljoen per jaar; aandeel Rijk is € 10,4 miljoen.

Voortgang Zorginstellingen

- De samenwerking binnen de caresector concentreert zich op de AI, VWA en VI.
- Samenwerking krijgt vorm in een project gericht op onderzoek naar de brandveiligheid bij zorginstellingen. Onderzoek is in deze periode gestart en zal in 2010 worden uitgebouwd. Hierin werkt de IGZ samen met VI en AI.

17. Sanctietoepassing

De ISt is de eerstverantwoordelijke inspectie voor dit domein.

Stand van zaken eindbeeld: met het realiseren van het bezoekeninformatiesysteem (zie hieronder) en het committent hiervoor van de rijksinspectiediensten is een belangrijke stap gezet richting het eindbeeld.

Voortgang

- Met alle negen rijksinspectiediensten binnen het domein zijn afspraken gemaakt over het registreren van voorgenomen en uitgevoerde toezichtactiviteiten in het *bezoekeninformatiesysteem*. Dit stelt het LoketISt in staat te bewaken dat instellingen maximaal twee keer per jaar in het kader van een regulier onderzoek worden bezocht door een rijksinspectiedienst; 2010 geldt hierbij als pilotjaar. Tevens wordt het bezoekeninformatiesysteem ingezet om mogelijkheden tot samenwerking te signaleren en te stimuleren.
- De ISt en de AI zijn in overleg over de mogelijkheid dat de ISt tijdens haar reguliere doorlichtingen in haar domein een oog- en oorfunctie vervult m.b.t. de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet. De ISt heeft hierbij een signalerende functie richting de AI en stelt de AI in staat het toezicht binnen het domein sanctietoepassing te concentreren op die instellingen die de meeste aandacht verdienen.
- *Toezichtlastreductie:* best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties (inclusief Belastingdienst/Douane) 4% toezichtlastreductie. De ISt kan om de volgende redenen geen 25% reductie aan: ISt is een jonge, kleine organisatie die bij haar oprichting in 2005 als taak heeft gekregen de afstemming en samenwerking met andere toezichthouders in het domein sanctietoepassing te coördineren. Van meet af aan is er aandacht geweest voor het beperken van de toezichtlasten en uit de eind 2007 gehouden toezichtlastmeting blijkt dan ook dat deze lasten beperkt zijn. Het verder reduceren van de lasten heeft uiteraard de voortdurende aandacht van de ISt maar heeft, gelet op het vertrekpunt, zijn beperkingen.

18. Kinderopvang

De IvhO is de eerstverantwoordelijke inspectie voor dit domein.

Voortgang

- *GIR Kinderopvang en Landelijk Register Kinderopvang:* de review op het ontwerp van de GIR kwalificeert deze als onvoldoende tot slecht ontwikkeld. Het herschrijven van de ontwikkelde software heeft vertraging voor de implementatie tot gevolg. De eisen voor het Landelijk Register Kinderopvang zijn dermate hoog, dat de ontwikkeling gaat langer duren. Technische oplevering is voorzien op 1 januari 2010. De volgende release van de GIR KO is nu op 1 april 2010 voorzien. Desondanks zien gebruikers de GIR en het landelijk register wel als een grote verbetering vergeleken met de huidige situatie, waarin de toezichtinformatie slecht onderling te delen en te gebruiken is.
- Vanaf september 2009 werken GGD'en met *risicogestuurd toezicht* voor dagopvang en buitenschoolse opvang; vanaf januari 2010 verplicht voor alle GGD'en.. GGD NL heeft een folder uitgebracht voor houders en ouders.
- Voorstellen voor *versobering van het toezicht* door de GGD:
 - Alle locaties dagopvang en buitenschoolse opvang die op alle kernpunten in 2009 een voldoende scoren, worden in 2010 overgeslagen (circa 35% van de locaties);
 - De overige 65% locaties worden alle op dezelfde kernwaarden onaangekondigd geïnspecteerd;
 - De nieuwe inspecties gastouderopvang mogen op locatie maximaal één uur in beslag nemen.
- *Samenwerking GGD en rijksinspecties:* AI en VWA zijn met GGD NL in gesprek hun inspecties voor een deel over te laten aan de GGD'en. AI wil in 2010 50 inspecties door de GGD laten uitvoeren. Op basis van pilot in den Bosch naar mogelijkheden van signaaltoezicht door de GGD op gebied van rookbeleid, voedselveiligheid en speeltoestellen wil VWA komen tot meer structureel signaaltoezicht van de GGD aan VWA. Mogelijk wordt dit in wet- en regelgeving vastgelegd.

- Bij *gemeentelijke inspecties* is op bescheiden schaal verbetering merkbaar omdat er meer onderling wordt samengewerkt tussen de instanties. Bijvoorbeeld succesvolle pilot in Den Bosch waar de GGD een aantal onderdelen van een brandweercontrole heeft overgenomen (oog- en oorfunctie).
- 29 september vond een brede *werkconferentie Vernieuwing Toezicht* plaats met alle betrokken rijks- en gemeentelijke inspecties en een zevental gemeenten en GGD'en. Tijdens deze conferentie zijn mogelijkheden voor de overname van vragen en signaaltoezicht verkend. Ook is besproken hoe tussen de verschillende toezichthouders betere afstemming en samenwerking kan worden bereikt. Rapportage wordt opgesteld met concrete handvatten voor samenwerking tussen rijks- en lokaal niveau.
- Werkgroep *Nalevingshulp* kinderopvang (project in samenwerking met de Regiegroep Regeldruk) zal niet worden voortgezet, omdat doelstelling en werkzaamheden overlappen met de reeds bestaande werkgroep Samenwerking Inspecties Kinderopvang.
- *Relatie beleid/toezicht*: het domein Kinderopvang heeft structureel contact met het ministerie van OCW over beleidsontwikkelingen en wetswijzigingen kinderopvang en de relatie hiermee tot toezicht.
- *Mening bedrijfsleven*: de brancheverenigingen kinderopvang zijn enthousiast over de ideeën en uitwerkingen voor samenwerking en voor slimmer en beter toezicht, met name over het risicogericht toezicht.
- *Toezichtlastreductie*: best guess opgesteld: prognose in 2011 voor rijksinspecties 0% toezichtlastreductie. Prognose voor toezichtlastreductie in 2011 op lokaal niveau: 10%.

Bijlage 4 Eindevaluatie vier afgeronde domeinen

A. Eindevaluatie Delfstofwinning

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad was de inspecteur-generaal SodM.

Domein Delfstofwinning

In Nederland en op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat zijn in totaal zo'n 20 mijnondernemingen actief op ongeveer 800 verschillende locaties op land en zo'n 150 installaties op zee. Het zijn allemaal technisch hoogwaardig gespecialiseerde bedrijven, veelal multinationals. Mijnbouw is een miljardenindustrie die gepaard gaat met zeer hoge risico's voor de fysieke en persoonlijke veiligheid, gezondheid, natuur, milieu en bodemstructuur.

Aanvangssituatie

De oorspronkelijke mijnwet was een integrale wet waarin veiligheid, gezondheid, doelmatige winning, voorkomen van hinder en bodembewegingen in waren geregeld. SodM hield daar integraal toezicht op. In 2003 is de oude mijnwet ingetrokken en een nieuwe mijnbouwwet van kracht geworden die niet langer integraal van karakter is. Tegelijk ging voor de mijnbouwsector ook algemene wetgeving gelden: arbo- en arbeidstijdenwetgeving, milieuwetgeving en warenwetgeving. Daardoor valt de branche sindsdien ook onder het gezag van andere ministers en kreeg (indirect) te maken met de AI, VI, Nederlandse Emissie Autoriteit (NEA), VWA, IVW en AT. Deze inspecties hebben afgesproken het toezicht op al die aspecten zo efficiënt mogelijk in te richten. Ongeveer 99% van het toezicht dat SodM voor de andere ministeries uitoefent wordt op basis van taakoverdracht door SodM uitgevoerd (SZW-, VROM- en SZW wetgeving). Het overige toezicht gaat op basis van onderaanneming c.q. regie.

In 2004 voerde SodM 671 inspecties per jaar uit. De omvang van de gepercipieerde toezichtlast werd in 2007 geraamd op € 1 miljoen.

Huidige situatie

Hieronder volgt een overzicht van de wijze waarop de SodM de vernieuwingsopgave voor het domein Delfstofwinning heeft ingevuld:

- Integraal toezicht: de rijksinspecties in dit domein hebben een verregaande vorm van samenwerking gerealiseerd: SodM fungeert als integraal toezichthouder voor mijnbouwwerken op land en op zee. VROM, SZW en VWS hebben hiertoe SodM aangewezen als toezichthouder voor het toezicht op het gebied van milieu, arbeidsomstandigheden, zware arbeidsrisico's, arbeidstijden en voedsel- en warenveiligheid. SodM voert jaarlijks ongeveer 300 inspecties uit, vooral systeeminspecties met het accent op de grootste risico's.
- Samenwerking: voor minder vaak voorkomende toezichttaken is er samenwerking in de vorm van onderaanneming of regie. Daarbij wordt regelmatig onderzocht of een opwaardering mogelijk is naar mandatering van taak en bevoegdheid. Taakoverdracht blijkt uit jarenlange ervaring namelijk de efficiëntste aanpak te zijn, die ook het beste leidt tot het beoogde eenduidige optreden van de overheid. Een voorbeeld van regie betreft de controle op installaties voor telecommunicatie op nieuwe boorplatforms. SodM coördineert een controlemoment dat voor alle partijen het beste uitkomt, in dit geval op het moment dat het platform in de haven ligt voordat het naar de zeelocatie wordt verslept. Ook op internationaal vlak is er veel overleg en uitwisseling met toezichthouders.
- Communicatie: SodM informeert de branche over alle inspectieprojecten in de voorbereidingsfase en na afloop; SodM publiceert ze op de eigen website en/of in kwartaalnieuwsbrieven. Ieder kwartaal is er overleg met de branche. Eens in de drie jaar wordt onderzocht hoe de branche het toezicht ervaart.
- Integrale risicoanalyse: in samenspraak met de industrie is een integrale risicoanalyse opgesteld die niet alleen is goedgekeurd door de minister van EZ, maar ook door de ministers van SZW en VROM.
- Houding en werkwijze: er is continu aandacht voor verbetering van houding en werkwijze van de inspecteurs, toepassen van nalevingshulp waar nodig en gewenst, benaderen vanuit vertrouwen (high trust) en oog voor bedrijfsvoering. Intercollegiale toetsing verankert de kwaliteit en continuïteit.
- ICT: SodM is inzake ICT-aangelegenheden sterk afhankelijk van EZ. Het staat nog te bezien hoe generieke applicaties, ontwikkeld door programma e-Inspecties, ingepast zullen worden.
- Kennisoverdracht: SodM is voortdurend op zoek naar voorbeelden van goede en slechte praktijken in andere landen waar Nederlandse bedrijven lering uit kunnen trekken. Daarnaast wordt de branche gestimuleerd eigen richtlijnen op te stellen ter invulling van wettelijke doelvoorschriften en ook zelf optimaal gespits te blijven op de grootste risico's in de bedrijfsprocessen. Er is ook kennisoverdracht naar andere inspecties. De integrale benadering van het toezicht op dit domein leent zich ook voor andere domeinen, zoals de zware industrie. Vanuit die optiek is de mogelijkheid onderzocht van verdergaande samenwerking tussen SodM, VI en AI.

Lastenreductie

Vaste aandachtspunten in het overleg met de branche zijn toezichtlasten, administratieve lasten en nalevingskosten. Meestal komen de ideeën voor kostenreductie van de toezichthouder. SodM zet reductiemogelijkheden - mits die geen afbreuk doen aan de veiligheid - vaak om in een voorstel aan de beleidsmakers voor vereenvoudiging van regels. De toezichtlast ligt inmiddels op een laag niveau en kan niet

verder verlaagd worden zonder risico's voor de veiligheid. Wat betreft nalevingskosten voor het bedrijfsleven is er tussen 2007 en 2009 een reductie bereikt van circa € 12 miljoen. Het eerste element betrof technische beschikkingen voor het offshore gebruik en/of lozen van chemicaliën. Deze vergunningen golden voor een jaar, maar voortaan geeft SodM ze uit voor een periode van drie jaar. Bovendien is er nu sprake van één gebundelde vergunning per onderneming. Andere elementen in de reductie van administratieve lasten zijn het nemen van olie in watermonsters en het boren van putten: in navolging van Engeland en Noorwegen is de controle van beveiligingsafsluiters van boorgaten verlaagd van eens per twee weken tot eens per drie weken.

Mening van de branche

De branche waardeert de houding, deskundigheid en open communicatie van SodM. Het laatste meningsonderzoek (2007) bevestigde dit beeld. Het gebruik van taakoverdracht spreekt aan, omdat de overheid daardoor meer eenduidig optreedt en minder toezichtlast veroorzaakt. Ook het systeemtoezicht en de goede terugkoppeling van inspectiebevindingen worden erg gewaardeerd.

Vervolg

De inspectietaken worden zodanig uitgevoerd, dat delfstofwinning beschouwd kan worden als domein waar de vernieuwingsopgave voltooid is. De integrale toezichthouder op dit domein is bovendien structureel ingesteld op verbetering van effectiviteit en efficiency en vermindering van onnodige kosten voor het bedrijfsleven. Op dit moment is de inzet van ICT mogelijk een manier om nog verdere verbeteringen te brengen.

B. Eindevaluatie Railvervoer

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad was de inspecteur-generaal IVW.

Domein Railverbindingen

Het domein rail omvat het beheer en het gebruik van het hoofdspoorwegnet, tram, metro en de overige spoorwegen. De hoofdspoorwegen vormen samen het spoorwegnet waarop iedere vervoerder met een bedrijfsvergunning en een veiligheidsattest toegang heeft. In Nederland zijn in totaal zo'n 25 goederenvervoerders en 10 reizigersvervoerders actief. Het goederenvervoer en het besloten personenvervoer (zoals wintersporttreinen van reisbureaus) zijn vrije markten. De tram- en metrobedrijven in en om de grote steden vormen een afzonderlijke categorie, omdat het spoorwegen zijn zonder 'open toegang'. ProRail is beheerder van de hoofdspoorwegen en zorgt dat ze geschikt, beschikbaar en veilig zijn voor gebruik. Voor de Betuweroute heeft ProRail het onderhoud overgedragen aan KeyRail (vier procescontractaannemers). Het toezicht in dit domein wordt voor het overgrote deel uitgeoefend door negen rijksinspecties. Daarnaast zijn er twee internationale toezichthouders, drie opsporingsdiensten en toezichthouders vanuit vier decentrale overheden. IVW voert het grootste deel van het toezicht in dit domein uit.

Aanvangssituatie

Eind 2006 is een belevingsonderzoek uitgevoerd naar de toezichtlast binnen dit domein, waaruit bleek dat de administratieve toezichtlasten beperkt waren en dat er geen behoefte bestond aan één loket. Verbeteringen waar het bedrijfsleven wel om vroeg betroffen:

- de toelating van materieel;
- het optreden van de verschillende toezichthouders (IVW, AI en Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV)) en opsporingsdiensten (KLPD) plus soms ook nog de beheerder wordt veelal ervaren als overkill, zeker als ze aan bedrijven dezelfde informatie vragen;
- het aanvragen en wijzigen van milieuvergunningen;
- de herkenbaarheid en bereikbaarheid binnen de inspectie.

Daarnaast was er een wens van de aannemersbedrijven. Deze bleken sterke behoefte te hebben aan een (handhavings)beleid ten aanzien van het werken aan de railinfra dat rekening houdt met hun positie. Ze vonden het onterecht dat zij als laatste partij in de keten oplossingen moeten vinden om zowel te voldoen aan de eisen van de opdrachtgever als aan die van de toezichthouder. De nalevingskosten bij het werken aan de railinfra, voortkomend uit acties van IVW en AI, lopen in de miljoenen.

Huidige situatie

Hieronder volgt een overzicht van de wijze waarop IVW de vernieuwingsopgave voor het domein Railvervoer heeft ingevuld:

- Toelating van materieel: de aanvraag voor een inzetcertificaat is korter geworden doordat de IVW achterstanden heeft ingehaald. Bij dreigende overschrijding van de aanvraagtermijn worden aanvragers tijdig op de hoogte gesteld. Vanaf februari 2010 kan de registratie van (spoor)voertuigen digitaal gedaan worden in het Nationaal Voertuigregister. Optreden na een ongeval: wanneer IVW een veiligheidsonderzoek initieert, vindt tegenwoordig bij aanvang een bijeenkomst plaats met de betrokken partijen. Het opvragen van informatie is afgestemd met de overige betrokken toezichthouders en opsporingsdiensten, al dan niet als onderdeel van een overeenkomst. Met ProRail en NS Reizigers zijn afstemmingsovereenkomsten opgesteld aangaande het ongevalonderzoek. De samenwerking wordt na een jaar geëvalueerd, wat eventueel zal leiden tot afstemmingsovereenkomsten met de overige participanten zoals de OVV en KLPD. Tot die tijd wordt met deze organisaties besproken hoe het contact na ongevallen (beter) vorm gegeven kan worden. De

afspraken zijn gericht op een efficiënte(re) inzet van menskracht en middelen van overheidsinstanties, en op het reduceren van hinder voor de participanten binnen de spoorbranche. De ruimte voor stroomlijning van processen wordt overigens afgebakend door de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende partijen.

- Milieuvergunningen: organisaties binnen dit domein hebben aanzienlijke administratieve last door het aanvragen en wijzigen van milieuvergunningen. De rijksinspecties hebben geen toezichthoudende of vergunningverlenende bevoegdheden op milieugebied. Vermindering van deze specifieke last ligt binnen het bereik van de instanties die milieuvergunningen uitgeven.
- Handhavingsbeleid werken aan de railinfra: voorschriften voor de veiligheid tijdens het bouwen van railinfrastructuur zijn per oktober 2009 verwijderd uit de Spoorwegwet. Algemene bepalingen zijn nu vastgelegd in de Kadernota Railveiligheid, het Normenkader Veilig Werken en onderliggende regelgeving. De uitwerking daarvan wordt door de branche zelf gedaan. De overheid schrijft op dit punt dus niet meer specifiek voor hoe ondernemers zich aan de regels moeten houden, nadere voorschriften door de toezichthouders behoren eveneens tot het verleden. Verder zullen controles op de veilige werkplek van de baanwerker vanaf 1 januari 2010 worden uitgevoerd door de IVW. De AI heeft arbocontroles, met name met betrekking tot aanrijdgevaar, overgedragen aan IVW. Als norm geldt het nieuwe Normenkader Veilig Werken.
- Herkenbaarheid en bereikbaarheid: de organisaties met voorkeur voor één aanspreekpunt voor alle formele contacten met de IVW hebben inmiddels een accountmanager benoemd. Binnen IVW zijn equivalente contactpersonen aangewezen.

Lastenreductie

Diverse van de bovengenoemde verbeteringen leiden tot reductie van toezichtlast. Dat geldt bijvoorbeeld voor invoering van het Nationaal Voertuigregister en afstemming na spoorongevallen (minder dubbele informatievraag). De overdracht van arbocontroles aan de IVW zal naar verwachting leiden tot het op termijn afnemen de toezichtlasten, afhankelijk van betere naleving (die is momenteel nog structureel te laag). Verder zijn de ervaren toezichtlasten flink gedaald door al deze maatregelen.

De zelfregulering bij het werken aan railinfra heeft diverse effecten. In eerste instantie zijn de administratieve lasten hoger geworden. De verwachting is echter dat deze op termijn afnemen, doordat het bedrijfsleven de ruimte heeft gekregen om de veiligheid te verhogen met innovatieve ideeën. Die eigen invulling zal waarschijnlijk eveneens leiden tot een reductie van nalevingskosten.

Mening van de branche

In 2009 is het toezicht op het domein rail geëvalueerd aan de hand van gesprekken met de stakeholders (intern en extern), documentenonderzoek en een marktobservatie. Het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid wordt over het algemeen positief ervaren. De stakeholders ervaren bij de inspectie een open houding. Bij de spoorbranche bestaat de wens om een gedigitaliseerde vergunningaanvraag (internet) mogelijk te maken die nog klantvriendelijker en transparanter is.

Vervolg

IVW werkt aan digitalisering van het inspectieproces. De inspecties zullen worden uitgevoerd met minimale hinder voor de bedrijven. Vertrouwen is hierbij het uitgangspunt: zijn de zaken op orde dan vinden er minder controles plaats. In het tweede kwartaal van 2010 is de digitalisering van het inspectieproces dusdanig gevorderd dat het mogelijk is om gegevens van eerdere inspecties op te vragen en op basis van risico's keuzes te maken voor te inspecteren organisaties/objecten. Dit alles versterkt de ingezette trend naar effectiever toezicht, minder toezichtlast en betere dienstverlening.

C. Eindevaluatie Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad was de inspecteur-generaal Inspectie OOV

Domein Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Het toezicht op de rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt grotendeels door rijksinspecties uitgevoerd. De minister van BZK heeft een op rijksniveau coördinerende rol bij de voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing. In het verlengde daarvan heeft de Inspectie OOV een coördinerende rol ten opzichte van de meest betrokken inspecties (VI, IVW en IGZ). Toezicht binnen dit domein is gericht op gemeenten en provincies.

Aanvangssituatie

Binnen het domein Rampenbestrijding en crisisbeheersing is een lichte meting uitgevoerd naar de ervaren toezichtlast. Uit deze meting blijkt dat het toezicht niet als last wordt ervaren.

Doel van de samenwerkende inspecties binnen dit domein is het verhogen van de kwaliteit en effectiviteit van toezicht. Ook vormt het domein een eenduidig aanspreekpunt voor het veld (en departementen). Het biedt een platform voor inspecties en (vertegenwoordigers van) het veld voor het verbeteren van de samenwerking in de keten en het stroomlijnen van toezicht. Door goede samenwerking en afstemming binnen het domein draagt dit bij aan een goede communicatie en vermindering van (eventuele) bestuurlijke drukte.

Huidige situatie

Met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's (verwacht begin 2010) kent het toekomstige toezichtarrangement rampenbestrijding één signalerend toezichthouder (Inspectie OOV) en één interveniërend toezichthouder (Commissaris van de Koningin als Rijksorgaan). De samenwerking met de rijksinspecties binnen het domein rampenbestrijding en crisisbeheersing is tevens vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's.

Binnen het domein is de vernieuwingsopgave als volgt opgepakt:

- gemeenschappelijk uitvoeren van een integrale risicoanalyse;
- in voorkomende gevallen integraal rapporteren;
- één aanspreekpunt voor de betrokken besturen en organisaties;
- structurele afstemming en informatie-uitwisseling tussen de betrokken toezichthouders;
- toezichtgenieters actief betrekken bij de activiteiten van het domein.

Mening ondertoezichtgestelden: bij het klanttevredenheidsonderzoek (najaar 2009) van de Inspectie OOV zal er duidelijkheid komen over de mening van de ondertoezichtgestelden.

Vervolg: naar toezicht crisisbeheersing nationaal

In de kabinetsreactie op het advies van de Raad over het openbaar bestuur 'Beter besturen bij rampen' is toegezegd meer eenduidigheid en slagkracht te bereiken bij crisisbesluitvorming op nationaal niveau.¹² De voorbereiding op rampen en crisis is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de vakministers (Ministerieel Beleidsteam), onder voorzitterschap van de minister van BZK. Afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling binnen de nationale crisisorganisatie zullen worden opgenomen in een nieuw nationaal crisisplan. De rol van de minister van BZK wordt ondersteund door (rijks)toezicht crisisbeheersing nationaal. Het toezicht wordt, onder meer, gebaseerd op de uitkomsten van de Nationale risicobeoordeling.

D Eindevaluatie Nucleaire industrie

Portefeuillehouder namens de Inspectieraad was de inspecteur-generaal VI.

Domein Nucleaire industrie

De nucleaire industrie kent tien bedrijven, verspreid over vijf gemeenten. Het zijn allemaal technisch hoogwaardig gespecialiseerde bedrijven. Goed toezicht is uitermate belangrijk, gezien de zeer hoge risico's in deze bedrijfstak voor de fysieke en persoonlijke veiligheid, gezondheid, natuur en milieu. Ongeveer 56% van het toezicht is internationaal bepaald: Euratom en het IAEA controleren streng en gedetailleerd op de naleving van het non-proliferatieverdrag. De voornaamste Nederlandse toezichthouders zijn de VI (37%), de AI, provincies en gemeenten. In totaal voeren 15 inspectiediensten controles uit bij nucleaire bedrijven.

Aanvangssituatie

In 2003 constateerde de milieupolitie Noord-Holland enige honderden overtredingen van de milieuvergunningen bij de vier nucleaire bedrijven in Petten. Dit werd aanleiding voor een ingrijpende verbetering van en meer samenwerking in het toezicht. Vanaf 2004 werken de toezichthouders samen aan beleidsdoelen en een gezamenlijk meerjarenplan. De VI en de AI werken al veel langer samen. De meting van toezichtlasten in 2007 gaf als gemiddelde beoordeling van alle inspecties een 7,8. Naast dat positieve resultaat werden ergernissen geconstateerd, zoals verschillen in kwaliteit en werkwijze en de stapeling van toezicht (meerdere kleine toezichthouders). De toezichtlast bedraagt circa € 650.000 per jaar. De belangrijkste aanbevelingen uit de lastenmeting zijn: verbetering van professionaliteit van de inspecteurs en goede uitwisseling van gegevens tussen inspectiediensten.

Vanwege het grote belang voor de veiligheid en vanwege de bestaande internationale afspraken is besloten aan het domein Nucleair geen reductiedoelstelling te koppelen. De branche heeft aangegeven geen behoefte te hebben aan een specifieke branchebrede frontoffice. Daarom is voor de verbetering van het toezicht gekozen voor maatwerk per lokatie. Voor dit domein is dan ook geen gezamenlijk eindbeeld gedefinieerd.

Huidige situatie

Hieronder volgt een overzicht van de wijze waarop de SodM de vernieuwingsopgave voor het domein Nucleair heeft ingevuld:

- Samenwerking: in Petten coördineert de intergemeentelijke milieudienst Kop van Noord-Holland de samenwerking met VI, gemeente en een groot aantal andere toezichtinstanties. Er is bestuurlijk en operationeel handhavingsoverleg van deze toezichthouders. Dit overleg stuurt met gezamenlijke jaarplannen. Er wordt gewerkt aan meerjarenprogrammering en gezamenlijke inspectierapportages. De samenwerking wordt efficiënter door clustering in Wet milieubeheer, afvalwaterketen, (brand)veiligheidsketen, BRZO, stralingshygiëne/arbo en vergunningverlening. Het is de bedoeling dat de clusters jaarlijks een gezamenlijke rapportage produceren. Informatie die onder de Wet openbaarheid van bestuur valt wordt uitgewisseld via een virtuele samenwerkruimte op Rijksweb, beheerd door Kop van Noord-Holland. In het kader van de samenwerking vindt tenminste jaarlijks bestuurlijk overleg plaats tussen de commissaris der Koningin, de

¹² Kabinetsreactie d.d. 8 juli 2009 op advies 'Beter besturen bij rampen' van Raad voor het Openbaar bestuur.

burgemeester en milieuwethouder van Zijpe en de inspecteur-generaal VI. Het toezicht heeft een betere dekking gekregen doordat de organisaties goed contact met elkaar hebben. De mate van samenwerking op de onderzoekslocaties buiten Petten wordt bepaald naar behoefte van de betrokken toezichthouders.

- Houding en werkwijze: de eenheid van optreden van de inspecteurs is merkbaar verbeterd. Verbetering van professionaliteit heeft structurele aandacht van de inspectiediensten. De VI neemt ook maatregelen rond de uitstroom van ervaren medewerkers en de instroom van minder ervaren medewerkers en zorgt voor voldoende opleidingen om kwaliteitsverschillen zoveel mogelijk te verminderen.

Lastenreductie

Samenwerking tussen Nederlandse toezichthouders op de onderzoekslocatie Petten blijkt geen reductie in toezichtlast op te leveren. Sterker nog, bedrijven hebben aanvankelijk meer toezichtlast ervaren doordat er lacunes in het toezicht moesten worden aangepakt. Na twee jaar zijn de grensvlakken tussen de afzonderlijke toezichtsgebieden duidelijk bepaald en is de toezichtlast weer genormaliseerd op het eerdere niveau. Overigens vraagt het Bijdragebesluit Kernenergiewet maar een bescheiden bijdrage van de branche in de kosten van het toezicht (10 à 25%). In landen als Finland, Zwitserland en de VS betalen bedrijven het overgrote deel van de kosten voor het nucleaire toezicht zelf.

Het grootste aandeel in de toezichtlast staat op het conto van internationale organisaties. Het is ongebruikelijk om aan te dringen op toezichtvermindering, en landen die dat doen handelen meestal uit twijfelachtige motieven. Nederland wil uiteraard niet met zulke landen geassocieerd worden, en brengt daarom de omvang van het toezicht niet ter sprake. Wel faciliteren het Nederlandse bedrijfsleven en de VI het IAEA bij het ontwikkelen en testen van een andere inspectiemethode. Die methode is gebaseerd op minder bezoeken, die echter onaangekondigd zijn, in combinatie met de verplichting van een permanent actuele administratie van splijtstoffen. Naar verwachting wordt deze methode binnen enkele jaren ingevoerd. Hiermee zou een reductie in toezichtlast tot zo'n €180.000 (28% van de totale toezichtlast in het domein) kunnen worden gerealiseerd.

Mening van de branche

Met de directies van de nucleaire bedrijven vindt regelmatig overleg plaats op directieniveau. De samenwerking tussen toezichthouders in Petten voldoet aan de behoeften van het bedrijfsleven. De bedrijven merken dat de toezichthouders structurele aandacht geven aan de professionaliteit van de inspecteurs en dat ze beter over elkaars werk zijn geïnformeerd. Door de samenwerking tussen toezichthouders hoeft een bedrijf geen coördinator meer in te zetten voor contacten met de inspecties.

Vervolg

Voor Borssele wordt gewerkt aan een vergelijkbare samenwerkingsvorm als in Petten; Almelo is bereid dezelfde opzet te volgen. De overige onderzoekslocaties hebben door hun omvang of aantal bedrijven geen behoefte aan een dergelijke aanpak.

De samenwerking binnen dit domein heeft een vaste plaats gekregen in de werkprocessen van de VI.

Bijlage 5 Stand van zaken toezeggingen Algemeen Overleg Vernieuwing Toezicht 24 september 2009

Tijdens het Algemeen Overleg Vernieuwing Toezicht van 24 september 2009 heeft de minister van BZK een aantal toezeggingen gedaan. De Inspectieraad benut deze voortgangsrapportage om de stand van zaken van de toezeggingen toe te lichten.

Toezeggingen minister BZK tijdens AO van 24 september 2009	Stand van zaken
Rapportages over voortgang programma Vernieuwing Toezicht meer bundelen.	Verzoek wordt betrokken bij inrichting nieuw samenwerkingsmodel rijksinspecties.
Aanvullende maatregelen nemen om toezichtlast met 25% te reduceren.	Opgenomen in deze voortgangsrapportage.
De verantwoordelijkheid voor realisering van eindbeelden per domein beleggen bij betreffende rijksinspecties c.q. vakministers en hun daar sterker op aanspreken.	Beleggen: wordt betrokken bij inrichting nieuwe samenwerkings - model rijksinspecties Aanspreken: is in overleg met Inspectieraad opgepakt door staatssecretarissen EZ en Financiën
Reactie op advies van Actal.	Opgenomen in 4 ^e Voortgangsrapportage VRD
Reactie op evaluatierapport Inspectieraad.	Wordt gelijktijdig met deze rapportage aan de Tweede Kamer gestuurd
Uitwerking streeflijn 4 (reikwijdte van de verantwoordelijkheid van de overheid). M-BZK zal aan de herijkingscommissies 'Organisatie en bestuur' en 'Bedrijfsvoering' ideeën meegeven t.b.v. een algemene visie op de verdeling van verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld bij risico's. Tevens in beeld brengen welke onderzoeken over dit onderwerp al gedaan zijn.	Wordt meegenomen in programma Overheid van de Toekomst
Antwoord op de vraag van de fractie van de SP of het opstellen van het samenwerkingsconvenant tussen toezichthouders t.b.v. controle op gegaste containers evenveel kost als vier jaar handhaving.	Vraag is beantwoord naar aanleiding van jaarrapportage 2008 VROM-inspectie (VI): voorbereiding van convenant gaat niet ten koste van beschikbare handhavingcapaciteit ¹³
De Tweede Kamer een overzicht van activiteiten sturen met goede voorbeelden van lokale overheden die leiden tot vermindering van hun toezichtlast.	Brochure 'Alleen ga je sneller... Samen kom je verder!' wordt gelijktijdig met deze rapportage aan de Tweede Kamer gestuurd; brochure bevat initiatieven van gemeenten om toezicht te verbeteren ¹⁴
Uitzoeken wanneer de Awb uitgebreid kan worden met een algemene passage over gegevensuitwisseling.	Overleg met Justitie is in voorbereiding

¹³ Kamerstukken II, 2008-2009, 31 924 XI, nr. 5.

¹⁴ Alleen ga je sneller... Samen kom je verder; samenwerking tussen inspecties; brochure van Bureau Inspectieraad, september 2009.

Bijlage 6 Afkortingen

AAS	Airport Authority Schiphol
Actal	Adviescollege administratieve lasten
AEO	Authorised Economic Operator
AI	Arbeidsinspectie
AID	Algemene Inspectie Dienst LNV
AR	Algemene Rekenkamer
ARIE	Aanvullende risicoanalyse en evaluatie
Arbo	Arbeidsomstandigheden
BES	Bonaire, St. Eustatius en Saba
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
CBL	Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
CBV	Comité voor de Binnenvaart Veiligheid
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CPE	Stichting ControleBureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten
DCMR	DCMR Milieudienst Rijnmond
DiD	Digitaal Dossier
DWR	Digitale Werkomgeving Rijk
ERR	Expertisecentrum voor rechtspleging en rechtshandhaving
EU	Europa
EZ	Ministerie van Economische Zaken
FIOD/ECD	Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst - Economische controledienst
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GIR	Gemeenschappelijke Inspectieruimte
HUF-toets	Haalbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid toets
IAEA	Internationaal Atoomenergie Agentschap
IGZ	Inspectie voor de Gezondheidszorg
IJZ	Inspectie Jeugdzorg
Inspectie OOV	Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISt	Inspectie voor de Sanctietoepassing
ITJ	Integraal Toezicht Jeugdzaken
IvHO	Inspectie van het Onderwijs
IWW	Inspectie Verkeer en Waterstaat
IWI	Inspectie Werk en Inkomen
KHN	Koninklijke Horeca Nederland
KLPD	Korps landelijke politiediensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
MHC	Major Hazard Control
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NEA	Nederlandse Emissie Autoriteit
NORA	Nederlandse Overheid Referentie Architectuur
NVD	Nederlandse Vereniging Dierentuinen
OM	Openbaar Ministerie
OPTA	Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit
OVV	Onderzoeksraad Voor Veiligheid
PD	Plantenziektenkundige Dienst
RGD	Rijksgebouwendienst
Rob	Raad voor het openbaar bestuur
RWS	Rijkswaterstaat
SGO	Overleg van secretarissen -generaal
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VenW	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VI	VROMInspectie
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRD	Programma Vernieuwing Rijksdienst
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VT	Programma Vernieuwing Toezicht
VVEM	Vereniging Van EvenementenMakers
VWA	Voedsel en Waren Autoriteit
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie centrum